

Juozas Grauzinis
7128 S. California Ave.
Chicago, Ill. 60629

LIETUVOS
NACIONALINĖ
M. MAŽVYDO
BIBLIOTEKA

ALP 2634
Larich

USPS 157-580

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

6116 ST. CLAIR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

Vol. LXXIV Rugsėjis – September 21, 1989 Nr.35

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

Talka Gorbačiovui Kaip surasti bendrus interesus?

Vytautas Meškauskas

Kaip jau ne sykį pastebėjome, Pabaltės įvykiai užsieniuose stebimi su simpatija, bet kartu ir būkštavimu, kad jie nepakenktų Gorbačiovui ir jo reformoms. Tiesa, apie jas nedaug kas žinoma. Sunku išsivaizduoti Sovietiją jas pravedus, tačiau jos prasidėjo su minties, žodžio

ir spaudos laisve, o tai jau tikrai labai graži pradžia.

Už tai, kai iš tos laisvės gimę pasigirdo tautinio apsisprendimo reikalavimai, jie sukėlė suprantamą susirūpinimą, ar ne per greitai užsimota taip toli eiti. Štai N.Y. TIMES bendradarbis Thomas L. Friedman, aptardamas Washingtono administracijos nuotaikas rašo, kad jos viršūnėse vis daugiau abejojama Gorbačiovo pasisėkimu, nors prezidentas Bush oficialiai to jam linki. Tai dėl blogos ūkinės padėties, angliakasių streiko ir nacionalistinio judėjimo Pabaltėje.

Ir, ryšium su paskutiniąja Gorbačiovo 'bėda,' Washingtonas prisibijo, kad – jei Gorbačiovas bus priverstas griebti

(Nukelta į 4 psl.)

MASKVOS POZICIJA

Rugsėjo 13 d. Gorbačiovas priėmė Lietuvos, Latvijos ir Estijos kompartijos ir vyriausybės vadovus.

Rugsėjo 15 d. Tass pranešė, kad jis juos išpėjo, jog sovietų vyriausybė negali atsakyti nuo trijų principų: Sovietijos federacijos, kompartijos vienybės ir lygių teisių – visiems nuo visų – tautybėms.

Tuos principus Gorbačiovas nepalydėjo grasinimais, bet pastebėjo, kad visiems pokalbio dalyviams yra reikalinga konsolidacija, artėjimas vieno prie kito ir ieškojimas protingo kompromiso.

"Tik tai gali garantuoti perestroikos pasisėkimą. Niekas kitas, tik partija gali atlikti tą darbą planingai ir tikslingai" – sakė Gorbačiovas.

"Partijos pertvarkymas federaliniais pagrindais" – tęsė toliau Gorbačiovas, – "būtų mirtinas smūgis jos vienybei, tačiau nėra abejonių, kad respublikos kompartijų organizacijos esančios reikalingos didesnės nepriklausomybės."

Baltijos kelyje Vilnius-Ryga-Tallinnas...

Algimanto Barzdžiaus nuotr.

Lietuva mokosi iš Lenkijos klaidų

Didžioji Britanija turi penkis didžiuosius dienraščius, ir trijų jų (The Guardian, Financial Times ir The Independent) Maskvoje reziduojantieji žurnalistai buvo atvažiavę į Vilnių stebėti, kaip vyksta protestas dėl Molotovo–Ribentropo sutarties ir slapto protokolų, panaikinusių Pabaltijo valstybių nepriklausomybę. Jie matė ir savo laikraščiuose aprašė tą pavyzdžio neturėjusią žmonių grandinę nuo Vilniaus iki Talino ir ta proga vienas kitas ir dar šį tą parašė. Štai rugpjūčio 25 d. "The Guardian" išspausdino savo iškilmes mačiusio atstovo Jonathan Steele reportažą "Lietuva mokosi iš Lenkijos klaidų".

Pirmu žvilgsniu atrodytų, rašo jis, kad po to politinio žemės drebėjimo Lenkijoje stipriausiai tai turėtų pajusti Lietuva, artimiausia sovietinė jos kaimynė.

Tačiau taip nėra. "Mes einame savo keliu. Jokios specialios įtakos iš ten nėra", sakė profesorius Kazimieras Antanavičius, kuris organizuoja naujai atgaivinamą socialdemokratų partiją ir yra vadovaujantis Lietuvos populiariojo fronto narys.

Vyresnieji respublikos komunistų partijos asmenys sutinka su tuo. "Lenkija yra kas kita. Solidarumas pasuko labai pozityviu keliu, bet iš pradžių, 1981 m., ten buvo per daug šurmio. Atsimenu, vienas solidarumo aktyvistas kalbėjo, kad po 10 metų Lenkija jau bus antroji Japonija", sakė Justas Paleckis, partijos ideologinio skyriaus vadovas.

Tačiau nepaisant viešų tvirtinimų, kad Lenkijai nerodoma specialaus dėmesio (iš dalies gal tai yra pasėka šimtmečius trukusių varžybų tarp Lietuvos ir Lenkijos), Pabal-

tijo respublikoje mokosi iš Lenkijos klaidų. Iš vienos pusės iš solidarumo polinkio į romantizmą, iš kitos dėl lenkų komunistų partijos ilgų metų kurtumo savo krašto žmonių problemoms.

Truputį daugiau kaip per me tus Lietuva pasiekė daugpartinės politinės santvarkos ir apytikriai tokio pat laispio laisvių, kaip Lenkija per devynerius metus.

Nors režimų pasikeitimas iš brežnevinio į garbačiovinį yra pagrindinis veiksnys, kad solidarumas sėkmingai atgimė, tačiau Lietuvos komunistai ir pilietinėmis teisėmis besirūpintieji sąjūdžiai, atrodo, sutaria, kad būtina vengti susidūrimų, kurie padėjo išprovokuoti karo stovį ir anąkart, 1980(8) m., sutramdyti solidarumą. "Jeigu mes taip paprastai pasiskelbiame, kad esame valdančioji partija, ir pateikiame šūkius kurių nepajėgiame paversti tikrove, mes atsiduriame tokio pat padėty, kaip Lenkijos partija", sako Vladimiras Beriozovas, Lietuvos antrasis sekretorius. "Kas gi darė spaudimą solidarumui 1980 ir 1981 m.? Kas per daugelį metų sugriovė ekonomiką? Dabar partija nebeturi nieko pasakyti Lenkijos gyventojams".

Beriozovas yra tobulas pavyzdys inteligentiško Lietuvos komunistų partijos atvrumo, o taip pat bendradarbiavimo, kurį palaiko su Sąjūdžiu kaip ten vadinasi plačius sluoksnius apjungias respublikos populiarusis frontas.

(Nukelta į 4 psl.)

Ir mažieji dalyvavo "Baltijos kelyje"...

Algimanto Barzdžiaus nuotr.

Vokiečiai bėga iš Rytų pažadindami 'Vokietijos klausimą' kokia bus Rytų Vokietija be komunistinės valdžios. - Nauja Lenkijos vyriausybė. - Jelcinas Baltuose Rūmuose...

Vengrijos vyriausybei pagaliau apsisprendus nedrausti į jos kraštą atvykusiems turistams iš kitų socialistinių kraštų išvykti per Austriją į Vakarų Vokietiją, į tą kraštą pirmą dieną patraukė per 7,000 Rytų Vokietijos piliečių. Vengrijos vis dar komunistinė vyriausybė iš vienos pusės jau tėtūrinti pildyti JT nuostatus dėl pabėgėlių teisių, iš kitos pusės ją varžė sutartis su Rytų Vokietija išleisti jos piliečius kitur tik su tos vyriausybės leidimu. Atrodo, kad drausmė Rytų bloke yra taip pašlijusi, kad vengrai apsisprendė geriau laikytis tarptautinių nuostatų.

Reikia atsiminti, kad šį kartą pabėgėliai 'balsavo kojomis' ne tik dėl laisvės, bet ir dėl ekonominės gerovės. Pagal Vakarų Vokietijos įstatymus visi vokiečiai, kur jie būtų, turi teisę į Vokietijos pilietybę. Turint galvoje vokiečių socialinį draudimą, pabėgėliams net iš karto negavus darbo, jų laukia geresnis gyvenimas Vakarų Vokietijoje kaip namie. Pavyzdžiai su tvarkytose pabėgėlių stovyklose atvykusiųjų laukė ne tik pirmoji 250 DM pašalpa, bet ir gausūs darbininkų ieškančiai skelbimai. Yra reikalingi visokie amatininkai, kaip šaltkalviai, staliai, kurių šiaudien V. Vokietijoje trūksta, nes geriau apmokėti jos pačios gyventojai ieško jau geresnio užsiėmimo.

Idomu, kad prieš užsienių vokiečių priėmimą neprotetuoją nė viena vokiečių partija, išskyrus kraštutiniai dešiniuosius respublikonus, kurie reikalauja vietoje neoficialaus raginimo ieškoti prieglobsčio Vakarų Vokietijoje ... nukelti jos sienas toliau į Rytus. (Pernai iš Rytų į Vakarų Vokietiją persikėlė 40,000 vokiečių, šiais metais laukiama per 100 tūkstančių)

Rytų Vokietija didžiuojasi turinti aukščiausią pragyvenimo lygį visame Varšuvos bloke. Parduotuvių vitrinose jos miestų didžiosiose gatvėse atrodo gražiai, nors viduje prekių mažoka. Šalutinėse gatvėse nesunku pastebėti eiles pirkėjų, stovinčių gatvėse. Ten ir namai dar ne visi atstatyti nuo karo sužalojimų. Režimas stalinistinis, kurio vadas, 77 metų Erich Honecker negaluoja. Rytų Vokietijos palyginamas gėrbūvis priklauso ne tik nuo įgimto vokiško tvarkingumo ir darbingumo, bet ir pagalbos iš Vakarų Vokietijos. Ką tik prasiėdėjusioje Leipzigo mugėje

Kelias iš vienos Vokietijos į kitą veda per Čekoslovakiją, Vengriją ir Austriją...

aukštas Vakarų Vokietijos pareigūnas aiškiai pasakė Rytų Vokietijos ministrui pirmininkui, kad pabėgėlių klausimas yra susijęs su politinėmis ir ūkinėmis reformomis pačioje Rytų Vokietijoje.

Tai iš dalies teisinga, bet tai reiškia paties komunizmo reformą iki jo nepažinimo. Pašalink komunizmą iš Vengrijos ar Lenkijos, vistiek jos liks Vengrija ar Lenkija. Pašalink komunizmą iš Rytų Vokietijos – ji liks nauja Vakarų Vokietijos provincija.

Tokia galimybė baido Vakarų Europos politikus. Kol Rytų Vokietija kentėjo bolševikų pančiuose, Vakarų Vokietija ieškojo sau apsaugos Vakaruose. Susijungusi Vokietija be to bus aiškiai stipriausia valstybė Vakarų Europos bendruomenėje. Gali sakyti – ji bus jos dominuojanti jėga. Žinoma, tuo atveju Lenkija ieškos tvirtesnio užnugario Sovietijoje. Nors Vakarų Vokietija pripažino pokarines sienas, vis dar girdi reikalavimų atstatyti 1939 metų sienas. Londoniškis konservatyvus Sunday Telegraph rašė:

"Ką mes matome, yra NATO prasmės nykimas ir bendrų interesų – tarp Prancūzijos ir Anglijos iš vienos pusės, ir Vokietijos iš kitos – mažėjimas. O tai reiškia sapno apie 'politinę Europą' pabaigą. Skaldančios jė-

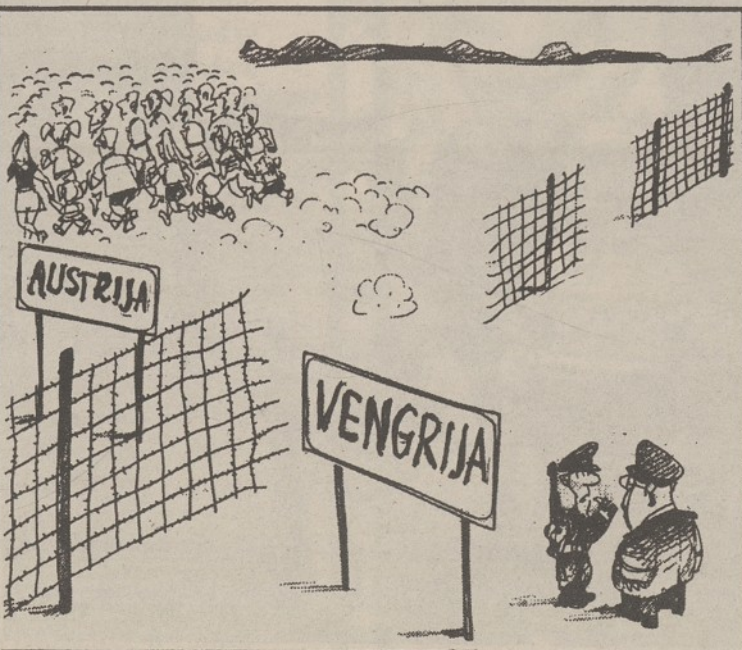
gos veikia ne tik rusų imperijoje.

JAV ambasadorius Vernon Walters kalbėdamas rugsėjo 10 d. per Vokietijos radiją pareiškė, kad 'dvi Vokietijos' yra nenormalumas ir jis tikisi greito jų susijungimo. Atrodo, kad jis laikosi plintančios pažiūros, kad Sovietija anksčiau ar vėliau norės atsikratyti savo imperijos pakraščiais ir sąjungininkais, ypač tais, kurie prieštarauja jos reformoms, kaip Rytų Vokietija, Čekoslovakija, Rumunija, Kuba ir Šiaurinė Korėja.

Ar toks persitvarkymas gali būti taikingas ir ramus? Gorbačiovas, neseniai viešėdamas Vakarų Vokietijoje, privačiai išpėjo Šiaurės Reino-Westfalijos provincijos min. pirm. Johannes Rau, kad jam (Gorbačioviui) kritus jo ipėdiniu bus griežtas karinis diktatorius.

Lenkijos seimas, niekam nebalsuojant prieš, rugsėjo 12 d. patvirtino naują ministerio pirmininko Tadeusz Mazowieckio vyriausybę. Kalbėdamas seimo tribūnoje, premjeras trumpam laikui apalpo. Atsigavęs jis juokavo, kad jo sveikata lygiai taip pat trapi, kaip ... Lenkijos.

Numatyti naujos vyriausybės nariai dar prieš viso kabineto patvirtinimą pasisakė už toli einančias reformas, ypač ūkio srityje. Naujas finansų ministeris, 43 metų amžiaus Leszek Balcerowicz, anksčiau buvęs komunistas, pasisakė už privačią nuosavybę, nors ji nebūtinai turinti būti asmeniška. Nuosavybės teisę gali turėti ir bendrovės ar net valstybinės įmonės. Už. reikalų ministeris, 62 metų prof. K. Skubiszewski pareiškė, kad santykiai su Sovietija bus pagrįsti lygybe, nepriklausomybe ir pagarba nesikišimo taisykle. Jis pasisakė už reika-

... kas tau leidžia manyti, kad jie nebegrįž?

Iš kitos pusės

Skaitydamas Lietuvos spaudą negali atsikratyti įspūdžio, kad yra būkštaujama, jog rusams apsisprendus 'rimtai' paspausti Lietuvą, jie ten ras nemažai kolaborantų. Už tai šaukiamasi vienybės ir grįžtama prie seno klausimo – ar nebūtų buvę geriau, jei 1939-40 metais būtų pasipriešinta. Pvz. Jonas Mikelinuskas tuo reikalu rašo LITERATŪROJE IR MENE:

"O ką mes lietuviai, tiksliau mūsų vyriausybė, šioje situacijoje turėjome daryti? Atsakymas toli gražu ne toks jau paprastas, kaip linkę manyti kai kurie istorikai. Dalis jų, jei ne dauguma, A. Smetonos vyriausybės politiką – nesipriešinti Raudonajai armijai – be didesnių išlygų pateisina. O ar iš tikro galima pateisinti?"

Pirmiausia kariuomenės vadai, kaip Raštikis ar Vitkauskas, negalėjo nematyti, kas iš tikro darosi už Respublikos sienos. Juk beveik jų akivaizdoje buvo žudomi, tremiami, badu marinami milijonai niekuo nekaltų žmonių. O buvę aukšti TSRS pareigūnai ir partijos veikėjai ne tik nuteisiami mirtin, bet dar psichiškai suluošinami, idant patys pasaulio akyse iš savęs pasityčiotų – rašo Mikelinuskas.

Savo aklumą bandoma pateisinti kitų žymių žmonių visame pasaulyje atsisakymu regėti teisybę. Antra vertus, po pasaulį jau seniai cirkuliuoja išmintingi žodžiai: "Kas negina laisvės, tas nevertas jos".

Kaip naują argumentą tame sename ginče, autorius kviečia pasvajoti, kokia dabar būtų Lietuva, jei nebūtų tos nelemtos bolševikų okupacijos. Ji klestėtų kaip ir kitos laisvos Europos šalys:

"Juk apie jokią ano meto revoliucinę situaciją, kurios vis dar nepamiršta kai kurie mūsų trumparegiai istorikai, negali būti nė kalbos. Ir jau vien dėl to, kad negausi komunistų partija Lietuvoje beveik jokios įtakos krašto politiniam gyvenimui negalėjo turėti. Nebent ja motinos gąsdindavo neklauzadas vaikus: neik prie šulinio, bolševikas įtrauks."

Autorius sustoja ir prie čekų bei suomių pavyzdžių. Pirmieji, turėdami labai gerai apginkluotą kariuomenę, kapituliavo prieš dar karui nepasiruošusį Hitlerį. Antrieji, padėję 50,000 savo jaunų vyrų auką, išsikovojo teisę bent didele dalimi būti laisvi. Žinoma, sąlygos nebuvo vienodos. Už tat klausimas, – kada pasirinkti tikrą mirtį ar griebtis šiaudo, kaip anas skęstantis, – yra sunkiai atsakomas.

Jį svarsto ir neseniai per viešąją televiziją PBS rodomas Izraelio filmas VILNIAUS PARTIZANAI. Vokiečiai to miesto gete uždarė 60,000 žydų. Pasipriešinti, žinoma, jie negalėjo. Vokiečiams pradėjus trauktis ir Vilniaus apylinkėse pasirodžius sovietų ir lenkų partizanams, žydai – kai jų buvo likę vos 20,000 – sugalvojo, kad verčiau žūti negu vergauti. Dalis žydų tačiau tikėjosi, kad karui laimei keičiantis didėja ir jų šansas išlikti gyviems. Jų tarpe buvo ir iš jų tarpo vokiečių paskirtas stovyklos policijos viršininkas, Lietuvos kariuomenės kapitonas Gencas. Kiti to nesitikėjo ir pradėjo ruošti sukilimui – daryti ginklus, ieškoti kontaktų su partizanais.

Apie tai filme pasakoja gyvi išlikę geto gyventojai 'idiš' kalba, kurią, mokant vokiškai, gali lengvai suprasti. Filmą pajavairintas senom nuotraukom ir suvaidintom scenom. Pasipriešinti ir tuojau pat mirti, ar laukti lėtesnio galo – buvo jų nuolatinių diskusijų tema. Kas galėjo tikėtis, kad ji ir po penkiasdešimt metų tebebus – darysis vėl aktuali. (vm)

lavimą, kad sovietai atlygintų jų padarytus karo nuostolius Lenkijai ir leistų grįžti tremtiniam iš Sibiro ir kitų vietų. Tokių gali būti tarp vieno ir dviejų milijonų.

Spaudoje pasirodžius priekaištams prezidentui Bushui už nepritarimą Sovietijos disidentams, Washingtono buvo skubomis surastas kompromisas. Jelcinas buvo Baltuose Rūmuose priimtas prezidentūros Saugumo patarėjo B. Scowcroft. Jam esant jo kabinete, į jį lyg netyčia įžengė prezidentas ir pasikeitė keletą sakinių su svečiu iš Sovietijos.

Jelcinas buvo priimtas ir Valstybės Sekretoriaus J.A. Baker. Ta proga jau buvo leista padaryti keletą nuotraukų. Busho spaudos sekretorius M. Fitzwater pareiškė, kad Jelcinui nebuvo norima

duoti platformos jo nepasitenkinimo pareiškimams.

Savo pasikalbėjimuose su amerikiečių politikais, Jelcinas pageidavo amerikiečių privataus kapitalo dalyvavimo Sovietijos įmonėse. Amerikiečių atsakymą į tai susumavo sen. Bradley nurodydamas, kad Jelcinas nepaaiškino kaip tai padaryti, o Amerikos biznierių nėra linkę prarasti savo pinigų.

Train for careers in

• AIRLINES •

• CRUISE LINES •

• TRAVEL AGENCIES •

HOME STUDY/RES. TRAINING

• FINANCIAL AID AVAIL. •

• JOB PLACEMENT ASSIST. •

1-800-327-7728

A.C.T. TRAVEL SCHOOL

Net1 hqtrs, 4669 N. Fed. Hwy.

Pompano Bch. FL

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVAP.O. BOX 03206
CLEVELAND, OHIO 44103
TEL. (216) 431-63446116 ST. CLAIR AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44103
THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPEREDITOR: VYTAUTAS GEDGAUDAS
DIRVA (USPS 157580)POSTMASTER: Send address changes to DIRVA
6116 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio 44103Second-class postage paid at Cleveland, Ohio • Published Weekly by
American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC. • Subscription
per year \$25.00 • Single copy 60 cents.Prenumerata metams \$25.00, pusei metų \$15.00 • Atskiro numerio
kaina 60 centų • Straipsniai pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu
nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę • Nespausdinti straipsniai graži-
nami tik autoriams prašant • Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

Pirmam skambučiui suskambėjus

Prasidėjus naujiems mokslo metams, JAV LB Krašto valdybos Švietimo taryba ypatingai yra susirūpinusi išeivijos lituanistinėmis mokyklomis. Lituanistinių mokyklų svarba išeivijos visuomenė neabejoja. Deja, Švietimo taryba dėl ribotų finansinių išteklių susiduria su didėjančiomis problemomis lietuviškame švietime. Kad mūsų išeivija išliktų gyva, mes turime kreipti daugiau dėmesio gyvajai lietuvybei, kurios dalimi yra lituanistinė mokykla. Atgimimas turi skambėti ne tik Lietuvoje, bet ir išeivijos visose širdyse.

Šių metų birželio trečią dieną į Chicagos Kristijono Donelaičio lituanistinės mokyklos mokslo metų baigimą atsilankęs garbės svečias, sąžinės kalnys kun. Alfonsas Svarinskas ypatingai pabrėžė mokyklos svarbą Tėvynėje ir išeivijoje.

Svarbiausias ir didžiausias visai Švietimo tarybai rūpestis yra sutelkti daugiau pinigų ir įgyvendinti lituanistinių mokyklų 'atgimimą'. Švietimo taryba kreipia ypatingą dėmesį į iki mokyklinio amžiaus vaikus – lituanistinių mokyklų ateitį. Tam tikslui leidžia vaizdajuostes, vaikų darželiui knygelę "Abėcėlė", piešimo knygeles, žaidimus, darbo knygeles skaitymo va-

dovėliams ir kitas vaizdines priemones.

Kad priauganti karta tęstų mūsų senelių ir prosenelių darbus, nepalikime jų vienų amerikietiškoje aplinkoje, o leiskime ją į lituanistinę mokyklą. Kiekviena uždaryta lituanistinė mokykla – tai išeivijos kultūros praradimas. Juk su kiekviena mirusia tauta miršta ir nepakartojama tautosaka, kiti dvasinės kultūros lobiai; pasaulis tampa skurdesnis.

Kiekvienas turime elgtis žinodami, kad išeivija nesibagia kartu su mumis, ir galvoti reikia taip pat ir apie jos būsimus dešimtmečius. Dar ne vienai lietuvių kartai reikės naujų žmonių, kurie išlaikys tautai kalbą, istoriją kultūrą, savo tautos dvasinį grožį. Padėkite Švietimo tarybai žengti į priekį. Visi Švietimo tarybos darbuotojai yra idealistai, dirbą be jokio atlyginimo.

Pažiūrėkime į savąjį darželį, ar jame jauni pumpurai ne vysta, o skleidžia savo žiedelius? Tad remkime, kad jie pražydėtų gražiausiais lietuviškos žiedais.

Alicija Brazaitienė

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

Mokytojų, tėvų ir jaunimo studijų savaitės dalyviai Dainavoje rugpiūčio 6-13 dienomis. V. Kučo nuotr.

OSI žvaigždė pradeda kristi

Rasa Razgaitienė

Amerikos spaudoje per praėjusius porą mėnesių beveik tylomis yra praėję keli labai svarbūs įvykiai OSI byloje. Jie liečia du clevelandiečius: ukrainietį J. Demjanjuką ir lietuvį A. Glodenį.

DOKUMENTAI OSI ŠIUOKŠLĖSE

Clevelandiečio ukrainiečio John Demjanjuk ateitis atrodė beveik beviltiška, kol kongresmanas Traficant iš Ohio šią vasarą viešai nepaprašė, kad Kongresas ištirtų OSI elgesį Demjanjuk byloje.

Po to, kai J. Demjanjuk buvo išvežtas į Izraelį, jo šeima užvedė čia Freedom of Information Act (FOIA) bylą prieš Amerikos valdžią. Tos bylos pasėkoje, teisėjas įsakė OSI įstaigai sudaryti indeksą visų dokumentų, iki paskutinio, apie J. Demjanjuką, kuriuos jie turėjo savo nuosavybėje. Teisėjas įsakė OSI išduoti visus dokumentus liečiančius apkaltintą, o jei jie kai kuriuos norėtų sulaikyti ir neišduoti, tai turėtų nurodyti juos indekse ir paaiškinti teisėjui, kodėl jie neturėtų būti išduodami.

Po ilgesnio bylinėjimsi, kurio metu OSI eilę kartų protestavo prieš dokumentų išdavimą, teismas įsakė OSI pateikti Demjanjukui visą turimą medžiagą, kuri turėtų bendro su Izraelio ir Amerikos kaltinimais. Šeimai ypač rūpėjo išgauti medžiagą, kuri rodytų J. Demjanjuko galimą nekaltumą. OSI prieš pat Izraelio teismo galą pertiekė Demjanjukams čia, Amerikoje, eilę dokumentų. Su tuo Dejmanjukai ir laikė savo Freedom of Information Act bylą baigta. Jie galvojo, kad valdžia nebeturėjo daugiau jiems naudingų duomenų.

Tačiau New York Times rugsėjo 6-tos dienos laidoje

rašoma, kad Demjanjuko gynybos advokatas Izraelyje yra paprašęs teismo pratęsti laiką dėl pasiruošimo apeliacijai, nes gavęs žinių iš Amerikos, kad OSI nepristatė teisėjui visą turimą medžiagą. Kituose laikraščiuose buvo cituojamas kongr. Traficant, kuris sakė, kad per privačius šaltinius atrasta daugiau dokumentų, kurių OSI ne tik kad neperdavė Demjanjukam bet ir neįtraukė į indeksą, kuris turėjo apimti viską iki paskutinio popierėlio. Kongr. Traficant teigė, kad šie nauji dokumentai buvo rasti Amerikos Teisingumo Departamento šiukšlių dėžėse Washington. Jis yra pareikąlęs investigaciją ne tik Kongrese, bet ir pačiame Teisingumo Departamente.

KOVA UŽ PENKTAJĄ AMENDMENTĄ

Praėjusį pavasarį clevelandietis A. Glodenis susilaukė kvietimo iš OSI įstaigos ateiti apklausai. Prieš jį nebuvo užvesta jokia byla, tačiau valdžia reikalavo pokalbio su juo.

A. Glodenis savo pokalbiuose laikėsi Amerikos Konstitucijos penktojo amendamento privilegijos. OSI buvo tuo nepatenkinti, nes jie visuose savo ėjimuose aršiai protestuoja prieš penktojo amendamento privilegijos naudojimą. Anot OSI, jų bylos yra civilinės ir todėl asmuo neturi teisės šiuo amendamentu naudotis.

Tačiau, šį rugsėjo mėnesį OSI staiga pranešė teismui, kad jie nebeprotuos, jei apklausinėjamas asmuo imsis penktojo amendamento. Kodėl įvyko toks dramatiškas pasikeitimas?

OSI teko eiti į rimtas teisinės grumtynes dėl penktojo amendamento prieš proą metų detroitiečio Alfonso Patalaus ko byloje, kurio gynybos advokatas, Povilas Žumbakis iš Chicagos, dėjo išskirtinas teisinės pastangas ginant šio

amendamento teisę OSI byloje. Ir tik pralaimėję savo argumentus šiose dvejose bylose, OSI pranešė teismui, kad jie nebandys kelti argumentų prieš amendamento naudojimo teisę clevelandiečio Glodenio apklausos reikale. Tai didelis laimėjimas gynybos advokatams, o ypač adv. Žumbakiui, kurie jau eilę metų kovoja už šią privilegiją. Jų pastangų vaisiais dabar gali naudotis ne tik A. Glodenis, bet ir kiti OSI taikiniai.

Turėkime vilčių, kad ne tik teismai, bet ir Kongresas pamatys, kad OSI argumentai yra bergždi ir, ištyrus jų elgesį, patrauks juos teisėton atsakomybėn. Negali būti pateisintina, kad žmogaus gyvybę lemiantys dokumentai galėtų atsirasti šiukšlių dėžėje, kada OSI biurokratams pasidaro per 'karšta'.

Train to be a Professional
• SECRETARY
• EXECUTIVE SEC.
• WORD PROCESSOR
HOME STUDY / RES. TRAINING
• FINANCIAL AID AVAIL.
• JOB PLACEMENT ASSIST.
1-800-327-7728
THE HART SCHOOL
a Div. of A.C.T. Corp.
Natl. Hdqtrs. 4800 N. Fed. Hwy.
Pompano Bch. FL

PLASTIC MOLDERS
Set-up injection molding machines, do insert changes, operate machines, assist with repairs at a small company in Bedford where people make a difference.
216-232-4100

(33-34)

AUTO REPAIR
GT Radiator has the following positions avail.
Benefits incl. vac pay.
HMO insurance, pension & uniforms.

AUTO MECHANIC
State inspection lic. & own tools preferred.

RADIATOR REPAIR TECHNICIAN
Learn to repair car & truck radiators.

Willing to train right person for either position.

GT RADIATOR REPAIRS
(215) 628-3729

CARMELITES

ACTIVE AND
CONTEMPLATIVE MEN
CALLED TO BRING GOD'S
LOVE INTO THE WORLD

Carmelites in our Province of the Most Pure Heart of Mary, consisting of 285 priests and 30 Brothers, have always responded to the needs of the Church in varied ministries; throughout the United States as well as Ontario and Quebec, Canada and Rome. Our missionaries serve in Lima and Sicuani, Peru.

— CONTACT —

Rev. Peter McGarry, O.Carm., Vocation Director
Box 65
Darien, Illinois 60559

(312) 852-4536

Demonstracijoje Kaune, rugpiūčio 22 d., už Lietuvos nepriklausomybę dominuoja jaunimas ...

Algimanto Barzdžiaus nuotr.

Lietuva mokosi...

(Atkelta iš 1 psl.)

Kaip tik Sąjūdis, tasai Lietuvos pertvarkos sąjūdis, šią savaitę suorganizavo išpūdinę žmonių sudarytą protesto grandinę per tris Pabaltijo respublikas kartu su Latvijos ir Estijos populiariaisiais frontais. Beriozovas sudarė istoriją, kai praeitą gruodžio mėn. buvo paskirtas toms pareigoms. Keturiolikoje respublikų antraisiais sekretoriais paprastai pagal tradiciją atsiunčiami rusai iš Maskvos. Į juos žiūrima, kaip į Kremliaus prokonsulus, turinčius tiesioginį ryšį su Maskva, ir tai jiems duoda daugiau galios negu pirmiesiems sekretoriams, vardinams jų viršininkams.

Lietuva, pagal būdingą jai imantriai švelnią manierą, pasilaikė formą, bet pakeitė turinį. Vladimiras Beriozovas yra rusas, bet jis nėra atsiųstas iš Maskvos. Jo proseneliai prieš dešimtmečius atsikėlė į Lietuvą. Lietuviškai jis šneka geriau negu rusiškai, jis yra gimęs respublikoje, ir jo žmona yra lietuvė.

Renkant kovo mėn. deputatus į Kongresą, Sąjūdis rėmė jį, ir dėl to jis gavo didesnę daugumą balsų negu kuris kandidatas.

Linksmas ir energingas, jis yra esminė partijos figūra stengiantis palaikyti populiarią troškimą siekti nepriklausomybės, o tuo pačiu įtikinti Maskvą, kad nėra kito kelio, jeigu partija nenori būti apeita.

"Mes prisiimam kryžių ant savo pečių. Jis sunkus. Užuo padėję mums, kai kurie žmonės kabinasi ant jo ir dar pasunkina", sako jis. "Mes padarėme daug klaidų. Mūsų oponentai kartais provokuoja mus, bet esame išmokyti, kad geriausia yra siūlyti savo sprendimus, negu paprasčiausiai bandyti priešintis".

Vienas tų sprendimų yra Lietuvos komunistų partijai pasidaryti visiškai nepriklausomai nuo Maskvos, atsiskiriant nuo sovietinės komunistų partijos. Nepaisant nepriklausomai skambančio vardo, partija pagal "demokratinio centralizmo" doktriną privalo taip vykdyti Kremliaus politbiuro reikalavimus, kaip bet kuris eilinis sritis skyrius.

Maskva yra prieš bet kokią pasikeitimą, bijodama, kad Lietuvos pavyzdžiu pradės naudotis ir kitos Sov. Sąjungos respublikinės partijos. Naujoji sovietinių partijų nacionalistinės politikos platforma atmeta partijų išsisklaidymą pagal tautybes.

Beriozovas sutinka su kritiškais pareiškimais, bet su būdingu visiems Lietuvos partiniams vadams pasitikėjimu jis tiki, kad jie galės įtikinti prezidentą Gorbačiovą ir jo kolegas, kai centro komitetas kitą mėnesį svarstys nacionalinės politikos klausimą.

"Partija privalo turėti tokią pat nepriklausomybę kaip ir respublika", tvirtina jis.

Vienas tų siekimų yra atstatyti prieškarinę padėtį. Priešingai negu populiarius mitas tvirtina, Lietuvos komunistai nukentėjo beveik tiek pat, kaip ir kiti nuo Stalino ir sovietinių dalinių atėjimo 1940 m. pagal Hitlerio-Stalino susitarimą. Jis nužudė net šešis iš buvusių aštuonių 1919 m. revoliucinės provizorinės vyriausybės narių kaip "buržuazinius nacionalistus".

Prijungus kraštą, daug kitų komunistų buvo išvalyti, ir per aštuonėtą mėnesių 70 procentų Lietuvos partijos sudarė iš Maskvos atsiųstieji.

Partijos kalbos apie nepriklausomybę yra savo rūšies kalbinis pagreitintas supratimas. Pirmasis tikslas buvo autonomija, paskui suverenumas, o dabar nepriklausomybė. Dar už ribos tebėra atsis-

Taka Gorbačioviui...

(Atkelta iš 1 psl.)

tis griežtų priemonių baltų sąjūdžiams nuraminti, – tai privestų prie smarkių ginčų Vakaruose – kaip į tai reaguoti? – ir, žinoma, pakirstų pasitikėjimą pačiu Gorbačiovu. Dėl to, anot Friedmano, administracija norėtų priminti pabaltiečiams, bet negali, kad tik dėl Gorbačiovo egzistencijos jie galėjo nužengti taip toli, kaip šiandien yra.

Toks nusistatymas paaiškina, kodėl prezidentas nepriėmė Landsbergio, ar dabar viešinio Jelcino (žiūr. Apžvalgą, 2psl.). Administracija, vėl pagal Friedmaną, nori su-

kyrimas.

Radikalius polinkius rodo debatai Sąjūdyje. Niekas nėra tikras, ką reiškia nepriklausomybė ir suverenumas.

Žodžiai puikiai skamba, bet juos dar reikia pripildyti ekonominiu turiniu. Partija ir Sąjūdis sutaria, kad Lietuvos santykiai su Maskva turi būti paremti sutartimis aiškiai numatytais terminais, pabrėžiant kiekvienos pusės atsakomybę. Bet partija negali priimti Sąjūdžio požiūrio, kad respublikoje esantieji sovietiniai kariniai daliniai yra okupacinė armija.

Partija taip pat bando laimėti laiko, nutęsdama rinkimus į naują Lietuvos Aukščiausiąją tarybą iki sekančių metų kovo mėn., nes bijo, kad gali susilaukti atsiskirti norinčios daugumos. Taip pat tikisi, kad, iš Maskvos gavus daugiau nuolaidų, pradings noras atsiskirti. Vladimiras Beriozovas palyginti ima Quebecą, kuriame separatistinė vyriausybė nepajėgė daugumo Kanados prancūzų įtikinti, kad jie balsuotų už visišką nepriklausomybę, kai atėjo tas tikrasis laikas apsispręsti.

(k.p.)

sidariusią situaciją išnaudoti savo naudai – taip susitardama su sovietais, kad Sovietijoje įvykus permainom, ji tuojau galėtų grįžti prie senos laikysenos, jei taip padarytų ir sovietai.

Tokia situacija yra kebli tautinio atgimimo sąjūdžiam. Jie, aišku, nepamiršo Gorbačiovo nuopelnų ir norėtų jam talkininkauti. Bėda tokia, kad jis jau nebelaiko vadelių savo rankoje. Anot londoniško THE ECONOMIST, neseniai Gorbačiovas atrodė kaip didžiausias savo šalies radikalas. Dabar kiti žmonės jau turi daug radikalesnes idėjas negu jis. Tai kalba už tai, kad perestroika jau nebesustabdoma, o Gorbačiovas – kurstytojas virto Gorbačiovu – kompromisų tarp įvairių reikalavimų ieškotoju. Jis vis dar vaizduoja noris reformų, tačiau dabar jos jį, o ne jis joms vadovauja.

Netiesiogiai tokią pažiūrą patvirtino pats Gorbačiovas, kalbėdamas per TV paskutinę savo atostogų Krimo dieną:

"Faktas, kad kai kas nori šioje bendruomenėje sukurti aliarmono atmosferą, jausmą, kad nėra išeities, netikrumo baimę. Tame daugelio balsų chore mes galime girdėti ateinančio chaoso grėsmę, kalbas apie perversmą ir net pilietinio karo pavojų."

Tai jau tikrai ne revoliucioniariaus šnekėjimas. Maža to. Sunku nusikratyti išpūdžio, kad tautinės mažumos Pabaltijoje gavo įsakymą iš Maskvos protestuoti prieš didesnes teises respublikom. Partijos organai protestuoja prieš per didelius reikalavimus, tačiau kartu konkrečiai ir negrasina. Negalima po to stebėtis, kad tai tik padrasino garsiau reikalauti savo teisių, kaip tai GIMTAJAME KRAŠTE padarė Rimvydas Valatka. Jis palygino dabartinius iš Maskvos pasigirdusius priekaištus su 1940 metų, pastebėdamas:

"... skirtingai nuo 1940 m., kai stalinistai pasikėsino į Lietuvos laisvę, ir tai buvo didelės tragedijos pradžia, dabar molo-toviškas plūdimasis bei Maskvos laikraštinių falsifikacijos skambėjo truputį komiškai. 'Stiprus centras' grasino prieš 49 metus aneksuotiems kraštams ir, nors gausiai klįjavo jiems antitarybininkų etiketes, nesijautė padėties šeiminku."

Kaip matome, Vilniuje pučia kiti vėjai negu Washingtone. Ten jaučiama, kad esamoje situacijoje reikia reikalauti daugiau negu mažiau.

Dar daugiau. Vilniuje jaučiama, kad būtų tiesiog nuodėmė nereikalauti, bent iš principo, nepriklausomybės atstatymo jau dabar. Ir jei Gorbačiovas kris – tikrai ne dėl to vieno.

Žinoma, kai kam dar vaidenasi Kinijos Tiananmen aikštėje pralietas kraujas. Rytų vokiečiai radę skylę Vengrijos sienoje, nelaukdami perestroikos savo krašte, tuojau pasirinko emigraciją. Lyginant tačiau su Kinija, randame nemažai skirtumo. Tiananmen aikštė yra pačiame Kinijos imperijos centre. Valžia ten demonstracijų negalėjo ilgai pakęsti. Sovietijoje bruzdėjimai kilo pakraščiuose. Maskva manė, kad ji galės juos pakęsti. Kai jie pagaliau pasiekė ir Ukrainą, Maskva apsižiūrėjo, kad nuėjo per toli. Su Gorbačiovu ar be jo – ji turi ieškoti kitos, daugiau savanoriškos, formos savo konfederacijai.

**WANTED
EXPERIENCED MACHINISTS
CNC DESIRABLE
ALSO
GRINDERS**

Experienced surface grinders on large machine & close tolerance. Permanent positions & overtime.
ABLE GRINDING & MACHINING CO.
601 Crosby NW
Grand Rapids, MI 49504
616-235-3322

(33-37)

KŪRYBA IR MOKSLAS

Didžiojo aktoriaus sugrįžimas

Trečioms Henriko Kačinsko mirties metinėms artėjant

Zita Lebedžiūtė-Krukonienė

Praėjo, rodos, jau marios laiko, ir nubluko netgi daug svarbių įvykių, o aš dar vis prisimenu aktoriaus Henriko Kačinsko lietuvių poezijos plokštelės sutikimą Bostone. Gal būtų dėl to, kad jis, net ir miręs, dar vis žvelgia į mane iš aplanke dail. Prano Lapės sukurto portreto, iš ten pat Vytauto Maželio meniškos fotografijos ir dar vis pakartotinai prabyla: "Sveiks, sviete! li margs, šventes pavasario šventės!" O kartais pasivaidena ir poeto Antano Miškinio "Rudeniniame palte" ar vėl Balio Sruogos iš praeities prikeltu didžiuoju Lietuvos etmonu Kazimieru Sapiega.

Taip ši plokštelė aktoriaus egzistenciją pratęsė dar daugeliui metų. Nes gi tokia jau prakeikta aktoriaus dalia: jo talentas, jo menas yra gyvas tik scenoje. Ateinančioms kartoms lieka tik pageltusių recenzijų lapai ir beišblėstą žiūrovų išpučiai. Bet Henrikas Kačinskas dabar išliks ilgą amžių.

Aktoriaus palikimą plokštelėn surankiojo jo draugai Antanas Gustaitis, Alfonsas Petrutis ir Petras Viščinis, o pini-gais leidimą parėmė jie patys, dr. Juozas Kačinskas, Aleksandra Gustaitienė, Juozas Rasys, Romas Šležas ir kiek vėliau savo auką pridėjęs akt. Juozas Palubinskas. Tai yra ne tik pagarba didžiajam aktoriui, bet drauge ir didelis atsakomybės jausmas Lietuvai. Juk talentingų menininkų darbai vis tiek turi grįžti tėvynei, pas savuosius.

Bet čia man kyla gaudulio ir nostalgijos nuotaika. Kas gi atsitiko su mumis, viduriniąja karta, kad užmiršome žodį "auka"? Kad jau nebeturime to degančio ir neblėstančio jausmo savajai žemei?

Ne, negalime to kad ir kuklaus sutikimo pamiršti. Tada apie pirmuosius Henriko Kačinsko žingsnius scenoje ir tolimesnę jo talento brendimą mums kalbėjo teatrologas Jurgis Blekaitis, artimai jį pažinęs bendrame Lietuvos teatrų darbe, išeivijos kultūrinėje veikloje ir "Amerikos balse". Tai įdomios atsiminimų nuotrupos ir Henriko Kačinsko žodžiai, kurių gal ir nebuvo spaudoje.

Jis yra augęs tėvo vargonininko šeimoje, tad nenuostabu, kad muzika jį lydėjusi nuo pat vaikystės. Net buvo pasišovęs eiti tėvo pėdomis ir būti muziku.

"Mūsų namuose pagrindinis baldas buvo fortepijonas ir mudu su broliu Jeronimu dėl jo net pešdavomės. Bet aš buvau vyresnis ir stipresnis," – atsimindavęs Henrikas.

Pirmąją aktoriaus abėcėlę jis išmokęs mažame miestelyje Rusijoje, kur buvo jų šeima pasitraukusi Pirmojo didžiojo karo metu. Ten miestelio scenoje suvaidinęs dar tik kelias antraeiles roles, bet nuo to laiko jau vis tiek gimė didelė meilė teatrui.

"Tada pirmą kartą užuodžiau grimo kvapą, ir tas kvapas jau manęs neapleido

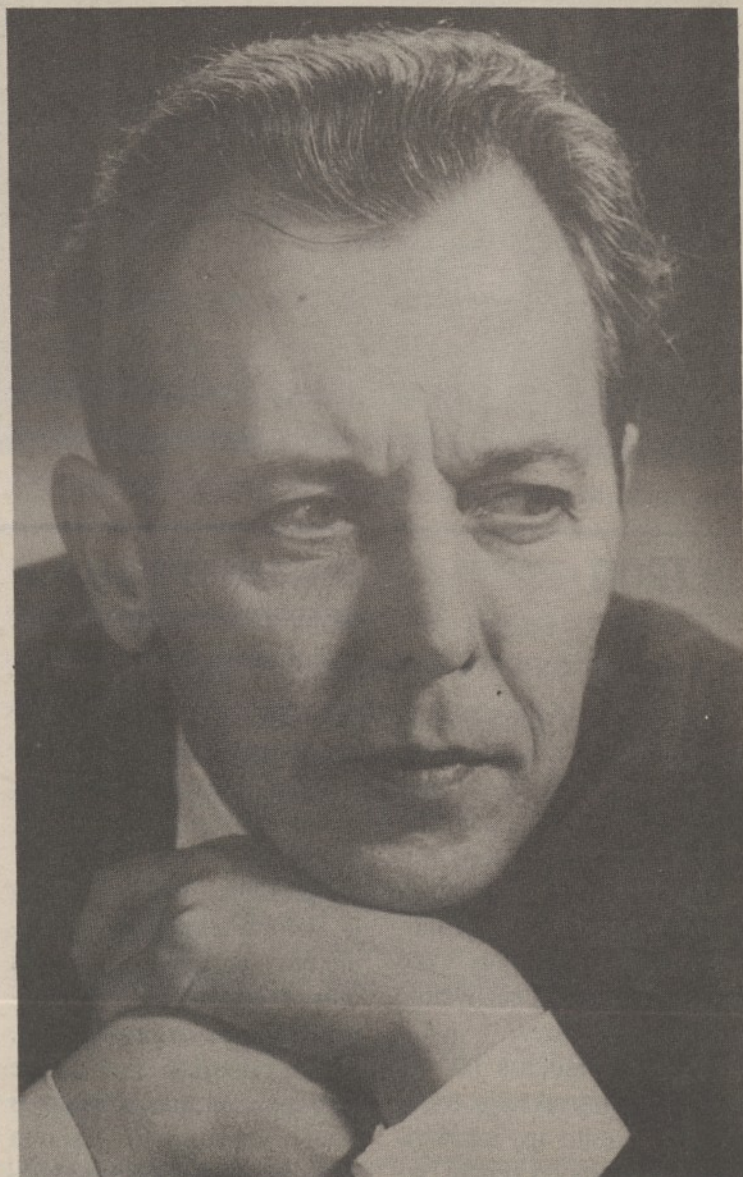
ir traukė toliau," – atsimena jo žodžius J. Blekaitis.

Grįžęs į Lietuvą, 15-metis jaunuolis pasirenka mokytojo specialybę, nes jį tada labai truko. Mokytojudamas Papilėje, vaidina vietos mėgėjų scenoje pastatytame veikalelyje "Malūnininkas ir kamininkretys", bet po spektaklio nuo kunigo gauna "pylos". Girdi, kaip tu toks visas suodinas galėjai pasirodyti scenoje? Koks bus tavo autoritetas mokinių tarpe?

"Tada pirmą kartą išgirdau, kad vaidinti gali būti ir negarbė", sako Kačinskas. (Gal šios nuojautos paskatintas, paskui visą savo gyvenimą talentingai kėlė aktoriaus autoritetą ir teatro meno lygį).

Henrikas Kačinskas vis prisimindavęs, kokią išpučį jam padarė pirmas susitikimas Mažeikiuose su lietuvių profesionalinio teatro pradininku ir "Skrajojančio teatro" režisierium Juozu Vaičium, kuris, pamatęs jį mėgėjų vaidinimelyje, pasiūkė ir pakvietė į Kauną, į savo trupę. Girdi, gal ir gausi ką nors ir pas mus pavaidinti... Tai buvo ir viešas jo talento pripažinimas ir paskatinimas, atvėręs jam kelią į ateitį.

Toliau jo pakopos į aukštį jau beveik visiems žinomos. Po kurio laiko atvykęs į Kauną, įstojo į rež. Antano Sutkaus studiją, vaidino "Tautos teatre", satyriniame "Vilkolaike", 1926 m. buvo pakviestas į Kauno Valstybinį teatrą,

Henrikas Kačinskas

V. Maželio nuotr.

paskui – Klaipėda, Vilnius ir... išeivija, kurioje taip pat iki mirties neatitrūko nuo teatro meno ir atidavė mums visą savo amžiaus likutį. O tą jo įgimtą talentą dar augino išymiausi mūsų teatro režisieriai Andrius Oleka-Žilinskas, kurį laiką Kauno teatre darbavęsis Michailas Čechovas, rež. Romualdas Juknevičius ir bent filme matytų ar Lietuvoje gastroliavusių garsiųjų užsienio aktorių pavyzdžiai.

Henrikas Kačinskas yra sukūręs apie 100 lietuvių ir svetimos dramaturgijos vaidmenų. Bet įdomus ir elegantiškas paskaitininkas Jurgis Blekaitis tada ypač prisiminė Kačinsko suvaidintą Hejermanso "Viltyje" seną žveją Kobiusą, kurio monologas prie degtuko liepsnelės apie savo jaunystę taip paveikė žiūrovus, kad salėje kilo tokios karštos ovacijos ir tol plojimai nenutilo, kol aktorius nepakartojo viso monologo ištiesai.

"Dramos veikaluose taip nebūna... Mano žiniomis, tai vienintelis toks atvejis teatre," baigė tada savo atsiminimus Jurgis Blekaitis.

Pasidalijo tada savo atsiminimais apie artimai pažintą akt. Henriką Kačinską ir kiti: Alfonsas Petrutis, Regina Petrutienė, Petras Viščinis, Antanas Gustaitis. Bet visas jo meistriškumas šiandien aidi mums jau tik iš plokštelės, kurioje parinkta net aštuoniolika jo įskaitytų lietuvių po-

eizijos skirtingų kūrėjų ir skirtingos nuotaikos kūrinių. O koks džiaugsmas Donelaičio "Pavasario linksmybėse"! Koks balso švelnumas ir tragizmas sklinda Juozo Kėkšto eilėraštyje "Motinai"! Pasididžiavimas savo tėvynės mišku – Baranausko "Anykščių šilelyje". Seno žmogaus ir valdovo sielvartas – Jogailos monologe Balio Sruogos dramoje "Milžino paunksmė". O koks liūdesys, skausmas ir pašaipos gaida Antano Miškinio "Rudeniniame palte", kur poeto ir aktoriaus talentai pasiekia tokią aukštumą, kad pakanka vieno eilėraščio supras-ti, koks bausis praradimas Lietuvai, netekus tokio aktoriaus, ir kokia apvogta liko pokario jaunuomenė, nemačiusi šio meistro scenoje.

Šiomet rugsėjo 28 d. jau bus treči metai, kai Henrikas Kačinskas ilsisi Floridoje po juodu antkapio akmeniu. Bet jo balsas dar vis tiek mums sklinda, jo draugų įamžintas plokštelėje. Ir, perefrazuojant Kazimiero Sapiegos žodžius iš to paties pavadinimo Balio Sruogos dramos, reikėtų pasakyti: "Benamis, be tėvynės, kaip varpa pamesta prie viešo kelio...", tačiau tiek daug nuveikęs, tiek daug suspėjęs pasakyti, kiek jam "tėvynė goltotos kančiose priimanavo".

Rašto bičiulių ratelis 1925 metais. Sėdi iš kairės: Jurgis Kateiva, Teofilis Tilvytis, Alfonsas Braziulis, Juozas Petrėnas, Albertas Gerutis, Kazys Brinkis. Stovi: Henrikas Kačinskas ir Augustinas Gričius-Pivoša.

Skaitykit ir platinkit
DIRVA

Nuo Vilniaus iki Tallinno ...

Algimanto Barzdžiaus nuotr.

Automobilių 'kamščiai' Baltijos kelyje ... Algimanto Barzdžiaus nuotr.

DETROIT

TAUTOS ŠVENTĖ

Šiais metais Tautos šventė, mūsų lietuviškame telkinyje, paminėta rugsėjo 10-tos sekmadienį. Ji pradėta pamaldomis Šv. Antano ir Dievo Apvaizdos lietuviškų parapijų bažnyčiose. Tačiau pagrindinis šventės minėjimas vyko Dievo Apvaizdos bažnyčioje ir Kultūros Centre.

Iškilnės pradėtos 10 val. ryte, parapijos aikštėje, trumpu LB Detroito apylinkės vicepirm. J. Urbono žodžiu, po kurio sekė vėliavų pakėlimas. Prie vėliavų garbės sargybą nešė vietiniai ir skautai svečiai iš pavergtos Lietuvos. Šv. mišias už Lietuvą aukojė ir turiningą pamokslą pasakė svečias iš Lietuvos, kun. Ričardas Repšys. Po pamaldų, Kultūros Centro didžiojoje

salėje, vyko iškilminga Tautos šventės minėjimo akademija, kurią trumpu ir gerai išmąstytu žodžiu, rengėjų vardu atidarė LB Detroito apylinkės pirmininkė Nijolė Zelwiender ir pakvietė susirinkusius akademiją pradėti Tautos Himnu.

Pažvelgus į vėliavų rikiuotę malonu teigti, kad minėjime buvo atstovaujamos visos mūsų telkinyje aktyviai besireiškiančios organizacijos. Reikia pripažinti, kad šių metų Tautos šventės minėjimas savo turiniu labai skyrėsi nuo ankstyvesniųjų, nes šįmet nekalbėta apie Vytautinę Lietuvą, tačiau daug kalbėta apie darbinę, iš naujo atgimtančią Lietuvą. Išklausę pamokslininko kun. Ričardo Repšio, Lietuvos Sąjūdžio veikėjo ir ateitininkų atkuriamo komiteto nario Sauliaus Gladausko ir atsikūrusių

skautų vyriausio skautininko, Sąjūdžio veikėjo Rimanto Ulevičiaus kalbų, sužinojome kas nežinota ir patyrėme, kaip gajį mūsų tautą, išlaikiusi tautinį gyvastingumą su neužslopinta laisvos ir nepriklausomos Lietuvos idėja per ilgus žiauraus komunistinio teroro metus. Patyrėme, kad atgimstančios Lietuvos veikėjai aukštai vertina lietuviškos išeivijos ir jų organizacijų visuomeninę ir kultūrinę veiklą, siekiant laisvės ir nepriklausomybės Lietuvai. Išvadoje, kalbų vedamoji mintis – tampraus fizinio ir dvasinio ryšio reikalingumas tarp kovojančios tautos kamieno ir sėkmingai politiniai veikiančios išeivijos, o ypač jaunimo.

Nevalia užmiršti ir gražaus Tautos šventės minėjimo, transliuoto Amerikos Lietuvių Balso radijo laidoje. Be

anksčiau išvardintų svečių iš Lietuvos, reikia paminėti ir vyriausio skautininko pavaduotoją Laimį Daujotą ir Kauno skautijos atstovę Lukreciją Malkevičienę, kurie papildė uniformuotų skautų eiles.

Tikrai džiugu, kad Detroito ir jo apylinkių lietuviai pajuto tautinio pareigingumo jausmą ir gausingai dalyvavo minėjime, kuris užbaigtas gies-

me Lietuva brangi.

A. Misiūnas

BALFO VAJUS

Balfo 76 skyrius, Detroito, aukų rinkimo vaju prdėda spalio 1 dieną. Auką priims Balfo rinkėja per spalio mėnesį sekmadieniais prie lietuviškų parapijų bažnyčių. Paštu siunčiant aukos čekius rašyti "United Lithuanian Relief Fund" ir siųsti įzd. Vladi Staškui 10037 Hazelton, Redford, MI 48239.

Krištolas ir knygos *Antanas Dundzila*

(4) *Dirvos konkurse premijuota novelė*

Jaunieji, nors jie nebuvo jauni, jungtuvėms pasirinko presbiterijonų bažnyčią. Diana tekėjo pirmu kartu. Man jau iš karto buvo keista, kad prieš jungtuves, bažnyčios prieangyje į sutiktą kunigą ji paprasčiausiai kreipėsi vardu. Bažnyčios rolė jų jungtuvėse man atrodė šiek tiek ciniškai dar ir dėl Henriko visiškai šviežių skyrybų. Keistai žiūrėjau ir į Henriko paauglių amžiaus vaikų dalyvavimą. Tačiau anglų kalboje pamotės terminas taip baisiai neskambėjo, o būsimą savo tėvo žmoną jiedu irgi vadino vardu.

– Diana nuotakos rūbuose puikiai atrodo, – išgirdau pastabą mudviem besėdant į suolą, lyg tai būtų buvęs ypač svarbus jungtinių ypatumas. Atsakyti nereikėjo, nes užgrojo vargonai ir Diana su Henriku pajudėjo link bažnyčios priekyje jų laukiančio kunigo.

Jauniesiems praeinant pro mudviejų suolą, aš atydziai stebėjau jų veidus ir čia pat tyrinėjau savuosius jausmus. Man vis dėl to buvo neramu. Aš net vengiau pažvelgti į šalia savęs stovinčią mylimą moterį. Savo žvilgsniu nenorėjau jai sugestijonuoti vestuvių minties, gal dar bijojau išduoti ir savo lengvą rūpestį.

– Mano brangieji ..., – kunigas pradėjo kreipini.

Su bent mane stebinančiu paprastumu, jis kvietė visus susirinkusius jungtis į šias apeigas. Jo žodžiai buvo paprasti, bet pagarbūs. Jis nevenge naudoti Dievo vardo, bet Dievo vardu, kaip kad kartais įprasta pas katalikus, irgi nekalbėjo.

Atsivertęs Šventą Raštą, kunigas perskaitė ištrauką apie meilę.

Meilė kantri, meilė maloninga, ji nepavydi ... Meilė niekada nesibaigia ... Pasilieka viltis, tikėjimas ir meilė – šis trejetas – bene didžiausias jame yra meilė! Manęs šie žodžiai visai neramino, nes, spėjau, švetastraštyje ėjo kalba apie kitokios meilės malonę ...

Tada kunigas pakvietė visus išeiti iš suolų, sustoti pusračiu ir, susikabinus rankomis, bendrai pasimelsti. Kunigui pradėjus, visi balsiai kalbėjome Tėve Mūsų. Tai buvo pati išpūdinčiausia jungtinių dalis. Prisiminiau Evangelijos posakį, kur Kristus sakė, kad, dviem ar trim susirinkus Jo vardu, ir Jis bus kartu. Tuo metu man neliko jokios abejonės, kad Dievas buvo su mumis kartu, bent šios maldos metu, toj presbiterijonų bažnyčioje. Bendra malda ir Evangelijos žodžiai man laidavo, kad, Dievo akyse, šios jungtinių apeigos buvo teisėtos ar bent Dievo nepiktinančios.

Apie šį savo pergyventą beveik apsiireiškimą vėliau daug kartų galvojau. Jei šios apeigos vyko Dievui pritariant, gal ir kitos, panašios, galėtų būti jam priimtinos.

Mane vargino dar viena tema, tai mano lietuviybė. Žinojau, kad jos visiškai atsižadėti negalėsiu. Taip pat aiškiai mačiau, kad mano lietuviybė, lietuviškumu ji nesidomėjo.

Aš pats savo lietuviškumo sąmoningai jai nesidūliau, negrūdau. Kaip ji žiūrėjo į visą tai? Dažnai apie tai galvodavau ir bandžiau ieškoti atsakymo jos laikysenoje, jos pačios tiesioginiai neklausdamas. Man atrodė, kad ji mane priėmė su ma-

nuoju lietuviškumu, tačiau juo išskirtinai, kaipo mano svarbiu asmenybės bruožu, nesidomėdama.

Mintyse pats savęs klausiau ar, vesdamas ne lietuvių kilmės moterį, aš koku nors sau nepriimtiniu būdu išduočiau, susilpninčiau savo paties lietuviybės šaknis bei prasmę. Konkrečiai bandžiau nutarti, kas mane 'padaro' lietuviu. Ką aš sąmoningai ar nesąmoningai darau, kad būčiau lietuviu. Kas sudaro mano lietuvišką aplinką? Ko aš turėčiau ar galėčiau atsisakyti, varžytis ar vengti mudviejų vedybų atveju – analizavau, galvojau, svarsčiau.

Paprasto atsakymo čia nebuvo. Tiesa, buvo viena lengvinanti aplinkybė, nes galvojau, kad sprendimui turiu bent kelis metus. Laikas turėjo man padėti šį klausimą išrišti. Taip pat aiškiai supratau, kad šį uždavinį turėsiu sudoroti vienas, savo jėgomis, savo protu, savo jausmais. Gi, bendrai imant, sprendimo vystymui nebuvo nei metodo nei formulės.

Klausimų buvo daug, jie plaukė iš įvairių perspektyvų. Klausimai buvo ne tik svarbūs, bet pasidarė ir visai įdomūs: anksčiau apie tai galvoti, juos analizuoti nebuvo bandęs. Žinojau, kad atsakymai ves prie svarbaus sprendimo. Kaip kokį muzikos instrumentą, man reikėjo suderinti savo tapatybę su svetimaute moterim.

Pasirodė, tokiems svarstymams geriausiai tik laikas vairuojant automobilį. Lengvo judėjimo srovėje, važiuodams vienas, patogiai sėdėdamas, galėjau susikaupti. Automobilyje taip pat nebuvo pagundos, retkarčiais užeinančio nerimo apsėtam, pakilti nuo kėdės ir eiti į šaldytuvą vynu stiklą ar sūrio gabalėlį pasiimti.

Savo svarstymus sistematingai žymėjau dienoraštyje. Norėjau žinoti, ar uždavinio analizė atlaikys laiko egzaminą – įtikinančiai atrodys už mėnesio ar vėliau.

(Bus daugiau)

Užburtame politinės logikos rate

Turbūt visi esame kada nors matę, kaip šunelis, sukdamas aplink save, gauda pats savo uodegą ir vis negali nutverti jos galo. Na, sakytume, jog tai yra tikrai žaismas ar tuščios pastangos. Bet atrodo, kad kažkas panašaus kartais pasikartoja ir išeivijoje mūsų veikloje, ką liudija ir kai kurie gana originalūs paskirų spaudos darbuotojų balsai.

Pavyzdžiui, ilgą laiką Lietuvoje buvo atkakliai kovoama dėl mūsų trispalvės vėliavos ir Vyčio emblemos, mūsų siekiamos atkurti nepriklausomos valstybių simbolių, ir ne vienas dėl to atsidūrė net Sibire. O kai pagaliau toji vėliava suplevesavo ne tik Gedimino kalne, bet ir visoje Lietuvoje, tai trispalvių miškas pradžioje išspaudė mums net džiaugsmo ašaras.

Bet palaukite! Kai dabar "logiškai apsimastėme", – ne gerai! Juk mūsų laisvės dienų vėliava dabar plevėsuoja ir prie okupacinės valdžios įstaigų (net KGB), o Lietuva vis tiek dar pavergt! Taigi esą ar nereikėjo palaukti ir ją iškelti tik tada, kai atgausime nepriklausomybę? O dabar – patys savo kovos kardą atidavėme priešams... Ir ką jūs prieš tokią logiką pasakysite?

Arba vėl: tie ryšiai su kraštu. Va, atgimimo sąjūdžio entuziazme net išeivijos politiniai vadai, laužydami savo pačių draudimus, ėmė skraidinti į ok. Lietuvą pirmyn ir atgal, tenai bendrauti net su komunistų aukščiausiais pareigūnais, o patriotiniai rašytojai priiminėti iš tarybininkų net garbės vardus ir dovanas! Neįtikėtina! Juk tokie veiksmai, 'logiškai vertinant', esą

tiktai silpnina mūsų kovos dvasią, nes priešai darosi draugais ir kovos taikinių skaičius mažėja...

Be to, kaip mūsų spaudoje jau padėjama, iš to bendravimo su Lietuvos tėvynainiais esą jau kyla ir skaudesnių blogybių. Juk iš tėvynės atgastroliaavę profesionalai dainininkai ir ansambliai gieda, vaidina ir šoka daug geriau už mūsų šiuos mėgėjus ir mūsų saviveiklininkams kartais net visiškai numušą ūpą. Ir dar svarbiau, kaip vienas spaudos aktyvistas 'visai logiškai' galvoja, – lankant tokių tėvynės gastrolierių koncertus ir juos vaišinant, pensininkams tuštinamos kišenės.

Pridėjus dar 'logiškus išprotavimus', kad Vilniaus Katedros grąžinimas sumažino katalikiškos visuomenės kovingumą, tarybinė spauda, pati keldama švieson komunistinio režimo šunynes, numarino "Katalikų Bažnyčios Kroniką", Lietuvoje perspausdintos knygos palenkė su bedieviais bučiuotis net mūsų patriotinius poetus, o LKP vadas Algirdas Brazauskas savo patrijotinę kalbą jau visiškai sumaišė mums protą, – beliktų tikrai vienas pasiūlymas: kuo greičiau grįžti į prieš daugelį metų išsikastus apkasus ir pradėti mūsų iš naujo.

V.V.

Nesiginčykite be reikalo!

Kad žinotumėte, iš pradžios pasakysiu, kad aš esu buvęs Sibiro tremtinys. Dabar skaitau Jūsų laikraštį, dar vieno girdėtos pavardės Jūsų veikėjo ir

man nežinomos moteriškos net piktus ginčus dėl poeto Bernardo Brazdžionio sutikimo Lietuvoje ir jo nuopelnų mūsų tautiniam atgimimui. Skaitau ir stebiuosi, kaip tokio paprasto klausimo negalite išsiaiškinti. Aš nežinau, kokios įtakos kūrėjai padarė mūsų tautiečiams Lietuvoje, bet, kiek suprantu, Jums turbūt rūpi, ar Lietuvos ir išeivijos poezija tikrai padėjo mums, sibirio kams, išsilaikyti gyviems Sibiro vergijoje ir neprarasti laisvės vilties ir tikėjimo, kaip dabar mėgstama pasakoti. Kadangi aš esu dešimt metų varinėtas nuo Kazachstano kolchozų iki Vorkutos ir Laptevų jūros, nuo mirties gelbėjėsi kiaulių ėdalu ir patsai sočiai maitinės sveikas kacapų utėles, tai galiu Jums pasakyti atvirai.

Kai enkavedistai mane suėmė Pikelionių kaime, Jezno valsčiuje, tai spėjau pasiimti tikrai ant stalo buvusio pusę kepalą duonos, kailiniukus ir susijaudinęs tik vieną vailoką. Tada nesusigriebau į maišą išimti ne tik jokios poezijos knygos, bet net ir maldaknygės, nes mėlynkepuris, keikdamas "matuškėmis", taip smogė šautuvo buože man į kuprą, kad paskubėčiau, jog net akys aptemo.

O paskui per visą ilgą metų katorgą niekur nemačiau jokios lietuviškos knygos ir jokio poezijos lapelio, nes sargai, veždami į naują vergovės vietą, iščiupinėdavo net vatinkos pamušalą, o šiaip iš Lietuvos laiškus gaudavome labai retai ir išcenzūruotus. Tai iš kur tu čia imsi tą Jūsų poetų šviesios ateities pranašavimą ir suraminimą? Teisybė, kai po žeme kasiau anglis ir stumdavau karuką, tai kartais tik patsai sau už-

ŠUNELIO ŽODIS SAVO PONUI

-- Auk didutis! -- sakydavo tėtis.
-- Būk didutis! -- ulbėjo mama.
Ir išaugai, net reikia stebėtis:
Griausmo balsas, rūstybė ūma.

Iš aukštųjų pamokymai skamba,
Rods, padangėje tavo namai,
Ir pasaulis -- tarytum po bamba
Pasilikęs kažkur ten žemai.

Vis šaukei: -- Kvailas asile, mulki! ...
Nei politikos tau, nei menų! ...
Užsičiaupki! ... Neloki! ... Prigulki,
Kol aš stačias į garbę einu!

-- Tu, šunsnuki ir be etiketo,
Taip daryki, o šitaipos -- ne!
Ir ateina diena netikėta --
Net menkesnis tampi už mane

A. G.

niūniuodavau! "Marija, Marija, palengvink vergiją", ar po žuvies kaulų vakarienės apsidairę savo melodija ir priėdais savo žodžiais tyliai uždainuodavome: Mušim gudą, kaip šunį rudą..." Tai ir buvo visa patriotinė poezija.

Manychiau, kad apie tai dabar galėtumėte paklausti ir kitų, iš Sibiro grįžusių, ir, jeigu girdamiesi nemeluos, tai pasakys ir poetams į akis tą pačią teisybę.

Su pagarba

Juozas Kalakauskas

Rainių miškelio, Panevėžio, Pravienskių ir Červenės žudynių dalyvis 'perestroikos' metu.

KELIAS ATGAL...

Padvelkus ok. Lietuvoje laisvėjimo vėjui, jau ir išeivijos rašytojų jaunystė grįžta į tėvynę ...

Solisto eilėraštis išgarsėjo

'Tarpvalstybiniu mastu'

Kai kurie mūsų poetai, net dėstydami savo eilutes horizontaliai, vertikalčiai ir kryžiai, kartais ir ligi amžiaus ga-

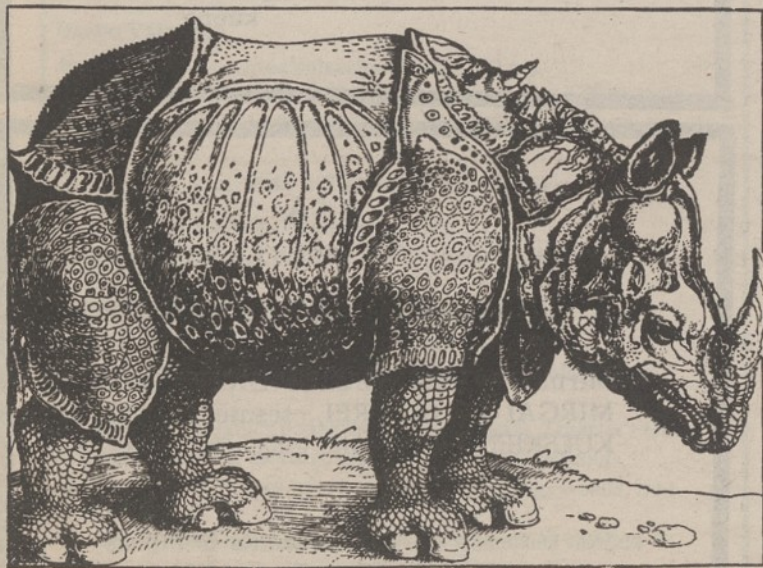
lo nesusilaukia savo kūrybos nupelnyto kritikų įvertinimo. O solisto Stasio Liepos "Pro mėlynus akinius" išspausdin-

tas eilėraštis "Stalinisto aimanos" atkreipė net Lietuvos "tarybinės dorovės" saugotojų toki rimtą dėmesį, jog buvo atimtas nuo skaitytojų akių net "Dirvos" 27 numeris ir "Tiesa" parašė mums dar ir priekaištingą pamokymą, kad nesilaikome padorumo ribų.

Nors tas eilėraštis piktai nukreiptas prieš Lietuvą dar gyvus Stalino garbintojus, bet mūsų dainininkiškas poetas taip nuoširdžiai įsigilino į dabartinę stalinistų nuotaiką, jų samprotavimus ir keiksmi- nį žodyną (išskyrus "po matematamą"), kad Lietuvos cenzoriai išsiaiškino, jog patsai Stasys Liepas yra nepataisomas stalinistas ir niekina dabartinį Sovietijos vadą Gorbačiovą.

Dėl to, pagal "Tiesos" informaciją, – "privatūs asmenys šio "Dirvos" numerio negaus, dėl eilėraščio, kuriuo žeminamas M. Gorbačiovo žmogiškasis orumas, juodi-

(Nukelta į 8 psl.)

Toks šiandien turi būti žurnalistas ar redaktorius, kuris drįsta paliesti neliečiamą asmenybę.

Išleistuvių išvakarėse Bostono skautų vadovai su svečiais iš Lietuvos. Klūpo Vytautas Dilba ir Laima Kiliulienė. Stovi iš k.: Česlovas Kiliulis, Rimantas Ulevičius, Laimonas Daujotas, Birutė Banaitienė, Lukrecija Malkevičienė, Aldona Jurgėlienė ir Vytautas Jurgėla.

Lietuvos skautų viešnagė Bostone

Amerikoje besilanką Lietuvioje atsikūrusios Skautijos vadovai – Vyr. Skautininkas R. Ulevičius, jo pav. L. Daujotas, Vyr. Skautininkės pav. M. Girčytė ir LSS Tarybos narė L. Malkevičienė, – po Gintaro-Ažuolo vadovų mokyklos kursų Kalifornijoje ir

viešnagės Los Angeles bei Chicagoje, trejetą dienų praleido Atlanto rajono "Varpo" stovykloje Bolton, Mass.

Stovyklai pasibaigus, sekmadienį, buvo jiems suruoštas priėmimas Irenos ir Brutenio Veitų namuose, Miltone, susipažinti su skautininkais, židinetėmis bei jų šeimomis. Svečiai maloniai atsakinėjo į visus klausimus, nusakydami kūrimosi eigą, esamas sąlygas ir ateities viltis. Bendros dainos sujungė visus susirinkusius. Gražia dzūkų tarme įdomų feljtoną padeklamavo Daiva, taip pat viešnia iš Lietuvos dalyvavusi skautų stovykloje

Kitą dieną svečiams buvo aprodytas Bostonas – Kennedy Library, Freedom Trail, State House, Quincy Market ir kt. – kiek spėta. Sekančios dvi dienos buvo skirtos Cape Codui. Ten buvo paplaukiota jūroje inž. B. Markeliūno jachta, bei apžiūrėtos įdomesnės vietos, dieną baigiant G. Treinienės paruošta vakarienė. Maudymasis atviram Atlante, golfas, kitų apylinkių pasigrožėjimas buvo antros dienos programoje ir – vėl į Bostoną. Iš čia, po išleistuvių Jimmy's restorane, paragavus austrių ir vėžių, svečiai pasuko Putnam link, kur su pietumis jau laukė seselė Ignė, pasiruošusi juos vežti į Rochester, NY.

Svečiais iš Lietuvos Bostono rūpinosi ir juos globojo Česlovas ir Laima Kiliuliai.

Mieliems svečiams linkime saulėtų dienų keliaujant ir lai mingos kelionės grįžtant į namus. (kn)

PRO MĖLYNUS AKINIUS...

(Atkelta iš 7 psl.)

namai mūsų šalyje jo iniciatyva vykdomos pertvarkos tikslai bei rezultatai". Beje, – "jei ta pati "Dirva" būtų atspausdinusi panašaus turinio ir formos, rašinių kad ir apie D. Bušą, M. Tečer ar bet kurios kitos valstybės vadovą, tai sienos kontrolės organai tikrai būtų tokių leidinių sulaukę. "Nes – "Kritika neturi peržengti padarumo ribų."

Žinoma, mūsų kaltė, kad nepavyko "per giliai išgyventi" eilėraščio autoriaus įtikinti, jog yra tokių skaitytojų, kurie jokiam kūrinijje nepajėgia užčiuopti perkeltinės prasmės ir stebisi, kaip gali pasakėčioje garsiai mąstyti kiaulė po ąžuolu, kalbėtis su vilku vištienos pririetus lapė ar katė, gulėdama su savo po nia bendroje lovoje, samprotauti apie šeimos neištikimybę. Juk mes nežinome, ką tie gyviai galvoja, ir nė vienas jų nemoka nė žodžio lietuviškai.

Bet dėl mums prikišamos "padarumo ribų stokos", šia proga norėtume tai pačiai "Tiesai" priminti, kad dar palyginamai labai neseniai net padoriausius ir patrijotiškiausius mūsų kultūrininkus ji vadino tik "kapitalistų padlaižiais", "išdavikais", "banditų užtarėjais", "atplaišomis" ir panašiai, o pirmąjį ir paskutinį mūsų prezidentą – "kruvinuoju Smetona".

INJECTION MOLDING MECHANIC PLASTICS

Progressive rapidly expanding manufacturing plant in Streetsboro, Ohio producing plastic containers on high speed thin wall packaging machines is seeking experienced Maintenance Mechanics. The ideal candidates must have proven hydraulic, electronic & electrical skills. You will have the opportunity to put your expertise to work in the areas of daily machine repairs, preventive maintenance and project expansion. We offer a competitive salary commensurate with experience and an excellent benefit package. To be considered please send resume to:

CARDINAL PACKAGING,
1275 Ethan Avenue,
Streetsboro, Ohio 44241

(34-36)

CIVIL ENGINEER

Opportunities for Civil-Structural, Transportation, and Environmental Engineers. Applicants must have 5 to 10 years experience and either be registered or be able to become registered in Michigan within 6 months Experience:

Structural to include structural steel, reinforced concrete and bridge design;

Transportation to include urban and rural road, highway, and bridge design and airport planning;

Environmental to include drinking water and wastewater treatment and distribution and collection system design.

These challenging opportunities are coupled with an excellent benefit package. Please send resume and salary history in confidence to:

WADE-TRIM/EDMANDS
P.O. BOX 580 •
BAY CITY, MI 48707
Attn.: R. Knop

EQUAL OPPORTUNITY EMPLOYER
(33-35)

IMMEDIATE OPENING REGISTERED NURSES

To work & live in a small congenial community & a 60 bed geriatric facility.

Opening for RN's on 7-3 & 3-11 shifts. Full time or part time. Flexible scheduling, new wage scale. Be a part of our caring staff. Apply call or write Administrator AUDUBON VILLA 125 S. Broad St. • Lititz, PA 17543 717-626-0211 EOE
(33-39)

SHEET METAL MECHANICS

Exp'd only on jobbing shop type of sheet metal & plant fabrication. Must be capable of working from blue prints.

Our company offers excellent working conditions & benefits. Please call or write to:

MACHINED METALS
Oak & Corson Street
Norristown, PA 19404
215-272-1600
(33-35)

Viešpats pasišaukė

A. + A.

LEONA OKSA

amžinam poilsiui. Giliai užjaučiame mūsų mielą IZABELE OKSIENĘ ir drauge liūdime.

Aldona ir Povilas
Švarcai
Rūta Sakienė
Kristina Švarcaitė

Los Angeles Lietuvių Tautinių namų
buv. valdybos nariui

Mūsų skyriaus nariui

A + A

LEONUI OKSUI

iškeliavus amžinybėn, giliai užuojautą reiškiamo našlei IZABELEI OKSIENEI.

Amerikos Lietuvių
Tautinės Sąjungos
Los Angeles skyrius

A. A.

PRANCIŠKAI MAŽEIKAITAI -
PUPLINSKIENEI

Lietuvoje mirus, jos broliui, mūsų bičiuliui VACLOVUI MAŽEIKAI ir jo žmonai VANDAI reiškiamo nuoširdžią užuojautą.

Stella ir Vytautas
Abraičiai

Lietuvos Šaulių S-gos Tremtyje
Vyriausiam kapelionui

A. A.

Tėvui JONUI BOREVIČIUI, S.J.

mirus, lietuviams TĖVAMS JĖZUITAMS reiškiamo nuoširdžią šaulišką užuojautą.

Žalgirio Šaulių
kuopa

A + A

VYTAUTUI MOZOLIAUSKUI

mirus, žmonai ELEONORAI, dukroms MIRGAI ir GIEDREI, sesutei ONAI MIKULSKIENEI reiškiamo gilia užuojautą.

Antanina ir Pranas
Petraičiai

WANTED EXPERIENCED
TIG & MIG WELDERS
&
ALUMINUM WELDERS
For 1st & 2nd Shift
Steady work for qualified help salary commensurate with experience. Benefits after 90 days.
MAJESTIC METAL FABRICATING
138 N. Groesbeck St.
Mount Clemens, MI 48043
(28-37)

1989. VIII. 21., Clevelando Dievo Motinos parapijos salėje, po tik ką pasibaigusių aštuntųjų tarptautinių Robert Casadesus piano varžybų (VIII. 20.), du Lietuvos pianistai – varžybų dalyviai Eglė Janulevičiūtė ir Jurgis Karnavičius – nuoširdžiai sutiko pasidalinti savo talentu su tais Clevelando lietuviais kurie, dėl laiko ar bilietų stokos varžybų stebėti negalėjo. To kių klausytojų pirmadienio vakare susitiko trys šimtai. Rečitalio rengėjai: Dievo Motinos Nepalaujamos Pagalbos parapija. Programoje: F. Chopin, M.K. Čiurlionis, G. Faure, C. Franck, J. Haydn, R. Schumann.

Rečitalį pradėjo Eglė Janulevičiūtė. Ji pasirodė su varžybose skambintais kūriniais. Pirmasis jų buvo **Preljudas, choralas ir fuga** (Cesar Franck), pianistės skambintas varžybų baiginiame rate. Jį pianistė atliko dideliu jausmingumu, gražiais abiejų rankų vedamais melodijos vingiais, puikiu dinaminį progų išnaudojimu. Preljudas būrė savo antgamtiška nuotaika, painus choralas stebino vikriu jo narpliojimu, o nesulaikoma fuga patvirtino pianistės stiprius virtuozinius sugebėjimus.

Kaip ir varžybose, Janulevičiūtės skambinimas Faure **Nokturnas, Op. 33, Nr. 1.**, žavėjo savo nuostabia, rodos erdvėje pakibusia melodija, permatoma, bet kartu ir gilia, puikiai audžiama dešinės rankos, kairiajai suteikiant kartais grasinančiai skambančią tolimo griaustinio ar požeminės versmės palydą. Šis ne-

Susipažinimas ir atsisveikinimas

Janulevičiūtė ir Karnavičius skambina Clevelando lietuviams

Vytautas Matulionis

Pianistai Eglė Janulevičiūtė ir Jurgis Karnavičius su gėles įteikusiom Gaja Bublyte ir Audra Degėsyte.
V. Bacevičiaus nuotr.

paprasto grožio kūrinys rodos liejosi iš pačių pianistės sielos gelmių.

Frederic Chopin **Balade (As-dur), Op. 47, No. 3.**, parodė pianistės kitą pusę: jos žymų polinkį į romantizmą, improvizacinio baladės charakterio supratimą, jo žinovišką išryškinimą ir sugebėjimą vaizdžiai sekti "šopenišką pasaką."

Nors visi šie kūriniai varžybose pianistei pavyko labai gerai, čia jie, interpretaciniu atžvilgiu, net ir naudojant prastesnį pianą, skambėjo gal net geriau nei varžybose. Gal būtų atlyžus varžybų įtampai, pianistei pasisekė giliau į skambinamus kūrinius įsijausti.

Antroji rečitalio dalis priklausė Jurgiui Karnavičiui. Jos pradžią sudarė Mikalojaus Konstantino Čiurlionio **Trys preljudai**. Jei ankstyvesnėse rečitalių apžvalgose buvo minėta, kad Čiurlionis mūsų pianistams vis dar "nengvai įkandamas", tai Jurgis Karnavičius šiuo rečitaliu įrodė esąs pianistu, kuris Čiurlionio mintį ne tik gerai supranta, bet taip pat sugeba ją vaizdingai atskleisti ir klausytojams. Šiuose preljuduose buvo sunkiu roplio žingsniu slenkanti mistika, bet energijos ir vidinės ugnies pilna vizija, retai girdima kitų lietuvių pianistų skambinime.

Sonata (G-dur), Hob. XVI / 6 (Franz Joseph Haydn) Karnavičiaus rankose tapo aštuonioliktojo šimtmečio piano sonatos elegantišku įsikūnijimu. **Allegro moderato** – žaismingas, lankstus, grakščiai vingiuojantis; **Minuet** – trapus, lygus, susaistytas aštuoniolikto amžiaus formalizmo; **Adagio** – lyg švytinčioje mėnesienoje ramiai plaukianti upė; **Finale. Allegro molto** – įstabus savo skubančio muzikinio sriauto gaidų grynumu, jų sidabrinio skambumu. Nėra abejonės, kad greičiausiai pastebima pianisto Karnavičiaus ypatybė yra elegancija, daugiau ar mažiau nuspalvinanti visus jo skambinamus kūrinius.

Paskutinis Karnavičiaus skambintas kūrinys (kartu ir rečitalio pabaiga) buvo Vienos karnavalas – "Faschingschwank aus Wien", Op. 26 (Robert Schumann). Tai buvo šio vakaro pats virtuoziausias kūrinys. Nenuostabu, kad Karnavičius jį buvo pasirinkęs Robert Casadesus varžybų finalui. Tokiai progai varžybose nepasitaikius, šį kūrinį išgirstų teko laimingiems šio rečitalio klausytojams. Tai stiprių, asmeniškų Schumanno išgyvenimų bei

pinta, bet ryškia drama.

Rečitalis buvo brangi pianistų dovana nuoširdžiai juos priėmusiems ir savo atsilankymu juos pagerbusiems Clevelando lietuviams. Savo skambinimu abu pianistai dar kartą patvirtino igimtu talentu ir sunkiu darbu užtamautą teisę atstovauti Lietuvą tarptautinėse varžybose. Atsisveikindami linkime jiems jų tolimesnių muzikinių užmojų išsipildymo.

EXPERIENCED TOOL CUTTER / GRINDERS AND LEAD PERSON POSITION AVAILABLE

Progressive co with good benefits & working conds accurate person to sharpen/grind form drills, form tools, reamers, mills & taps. 5 yrs. exp with No. 2 Cincinnati or equivalent. Relocation also available. Send resume to:

INSTRUMENTATION PRODUCTS INC.
P.O. Box 2898 • Harlingen, TX 38551
(33-39)

ZAGREB INDUSTRIES, INC.
886 TRYENS ROAD
ASTON, PA 19014
(215) 459-3554

MACHINISTS' — Experienced to setup and operate CNC VERT. & HORIZ. machining center. Also in need of one 1st class machinist.

HORIZ. BORING MILL OPERATORS — Experienced to setup and operate LUCAS boring mill 2 openings available on 1st shift & 2 on 2nd shift.

Q.C. MANAGER — Must be familiar with Gov't. specs & also inspection methods. Mechanical dimensional inspection is required.

New modern air conditioned shop Top wages and excellent benefits. Call or apply in person 8 a.m.-4 p.m. EOE.

MASHINIST

For small manufacturing company. Experience with milling, lathes, and O.D./I.D. surface grinding. Competitive salary, benefits and working conditions. E.O.E.

Call for appointment 12-2 PM
216 - 581 - 1166

(34-40)

JAKUBS AND SON

Laidojimo Įstaiga

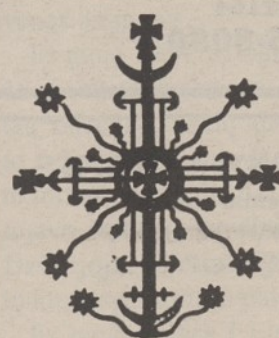
Della E., William J. Sr.,
William J. Jakubs Jr. ir
Barbara Jakubs Schmidt

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185th Street, Cleveland, Ohio 44119

Tel. (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama teikianti jaukią atmosferą liūdesio valandoje. Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

PETKUS

TĖVAS IR SŪNUS

MARQUETTE FUNERAL HOME

TRYNS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS

2533 West 71 St., Chicago, Ill.

1410 So. 50th Ave., Cicero, Ill.

Tel.: 476-2345

AIKŠTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

Taupa

Lithuanian Credit Union
Lietuvių Kredito Kooperatyvas
767 East 185th Street
Cleveland, Ohio 44119
(216) 481-6677

Įsikūręs Nuosavuose Namuose

Taupykite ir Skolinkitės vieninteliame lietuvių kredito kooperatyve Ohio valstijoje.

Darbo Valandos:

Antradieniais--ketvirtadieniais nuo 9:00--4:00 p.p.
Penktadieniais nuo 9:00--6:00 v.v., Šeštadieniais nuo 9:00--3:00 p.p.
Sekmadieniais nuo 11:00--12:00 p.p. (DMNP parapijos patalpose)

Visi Bankiniai Patarnavimai

Mokame Aukštesnius Nuošimčius Už:
Taupymo Skaitytas, Certifikatus, IRA, Čekių Skaitytą, ir t.t.

Skoliname Geriausiomis Išsimokėjimo Sąlygomis:
Asmeniniams Reikalams, Automobilių ir Laivų Pirkimui,
Namų Remontui (Home Equity), Namų Pirkimui (Mortgages)

Parduodame pinigines perlaidas (Money Orders), Traveler's Checks,
Priimame telefono, elektros, šildymo, ir vandens sąskaitytas,
Buckeye Cards, Notaro patarnavimai, U.S. Savings Bonds, ir t.t.

*** Klekviena taupomųjų sąskaita federalinės valdžios ***
apdrausta iki \$100,000.

Mūsų Tikslas: Ne pelnas, bet sąžiningas patarnavimas.

Žaliojo spindulio šviesa

Žygis per Atlantą: Klaipėda - New Yorkas

Prastova jachtklube, laukiant nelemto vizų, gerokai ištasė nervus visiems. Susijaudino klaipėdiečiai. Iš Amerikos ėmė skambinti suneimę tautiečiai. Išplaukę į jūrą, kurį laiką negalėjau atsikvošėti. Nejaugi visi keliai į Atlantą atviri? Susikibę denyje vyrų džiaugiasi kaip vaikai, o Steponas Kudzevičius net dainą užtraukia. Pasimiršta krante patirti rūpesčiai ir vargai. „Lietuva“ plaukia į Atlanto vandenyną!

Baltija pasitinka švelniai dvelkiančiais brizais. Pirmomis dienomis, lyg suprasdama, leidžia buriuotojams atsikvėpti, susikaupti tolimesiems kelionėms. Pakeliame grotą ir genują. Visos trys jachtos plaukia gerai pažįstamomis trasomis. Tolsta Kuršių nerijos pakrantės. Naktį ties Sambijos iškyšulių pakyla stipresnis vėjelis. Netikėtai sugriaudžia perkūnija, primindama, kad jūroje nevalia prarasti budrumo. Paryčiais radijo kanalais pasveikiname „Audrą“ ir „Dailę“. Jas palankūs vėjai gena Bornholmo link. O mes, per parą įveikę 120 jūrmilių, artėjame prie Lenkijos krantų. Gdynės uoste pasiimsime pagal kontraktą pasiūtus naujas bures.

— Ar jau apsipratai kambuze? — klausia Rimas Dargis.

— Bandau apsiprasti. Įmantriai sumontuota virykle siūbuoja į taktą kartu su plaukiančia jachta. Pirmasis bandymas išvirti košę baigėsi liūdnei — iš puodo išsmukę makaronai skaudžiai nutvilko kojas. Apmądas veržiasi

Gediminas Pilaitis

per kraštus! Koks kipšas kambuzo palubėje įtaisė ašturiabriuonį stiklą? Sugurins man galvą! Robertas Tikuišis įrodinėja, kad stiklas geriau išsklaido dienos šviesą. Jam amerikietiškos konstrukcijos „Lietuva“ pakankamai patogiai sutelpa ir amunicija, ir atsarginės bures. Yra stalas, gultai, atskira patalpa šturmanams ir net tualetas. Tiesa, juo naudotis leista tik laive viešintiems damoms. Buriuotojai lipa į denį. Smarkesnių šturmų metu, aišku, nusižengiamo nerašytai jūrinės buities taisyklei.

Ūkiškumu garsėjantis Steponas Kudzevičius pataria man dar sykį apžiūrėti maisto produktų atsargas. Mėsos konservų, kruopų, sūrio, atrod, nepristigime. Įsaulaukio daržininkystės tarybinis ūkis įkrovė šviežių agurkų ir pomidorų. Bet labiausiai džiugina polietilenu aptraukta jūreiviška duona. Mus įpareigojo įvertinti naujo produkto kokybę. Jeigu duona Atlante nesuplėks, klaipėdiečiai ją ims tiekti uostamiesčio žvejybos laivų iguloms. Soniniuose bunkeriuose kliuksį tūkstantis litrų gėlo vandens. Apsidrausdami kelias cisternas įspraudėme į kajutę. Užteks, jei naudos

taupiai. Drabužius skalbsime sūriu jūros vandeniu.

Gdynės uoste švartuojamės neramiai nusiteikę. Kooperatinė firma „Sail servis“ jau prieš mėnesį žadėjo aprūpinti naujomis burėmis. Nespėjo! Teisinasi tuo, kad užsakymai plūsta iš visos Tarybų Sąjungos. Kaip bus dabar? Firmos vadovas Tadeušas Voitovičius ramina: burės beveik pasiūtos. Žinome, kuo kvepiamas „beveik“. Kiurksodami Gdynės jachtklube, atsiliksime nuo kitų jachtų. Ričardas Ramanauskas griežtai nukerta visus išvedžiojimus — rytą reikia žūt būt išplaukti. Abejingi kooperatininkai nušvinta, kai įteikiame jiems „kuklią dovanėlę“ — dėžę lietuviškų konservų. Rytą Tadeušas Voitovičius atgabena į maišus sukimštas bures.

Kurortinėje Gdynėje sklaidžiasi kaštonų žvakės. Buriavimo sezonas prasidėjęs. Į vandenį leidžiamos išblizgintos jachtos, pajūryje vaikų vikriai gainioja „Optimistus“. Mieste yra net šeši įvairioms įstaigoms ir organizacijoms priklausančios jachtklubai. Lenkijoje buriavimo sportas populiarumu nusileidžia nebet futbolui. Buriuotojai seni ir jauni. Laivų statyklos „Stal“ jachtklubo bocmanas „Lietuvos“ vizito garbei kelia trispalvę. Maloni šiluma užlieja krūtinę. Sąjunginių regatų organizatoriai dažnai užmiršta tai padaryti. Pasitaikė nemalonių konfliktų.

O jachtą jau apspitę smalsūs lankytojai. Mus sveikina į Lenkiją atvykusios estų delegacija. Svečiavosi Gdynės buriuotojai, su kuriais „Lietuvos“ vyrai ne kartą lenktyniavo tarptautinėse Baltijos regatose. Kai užsimeiname, kad plauksime per Atlantą, lenkų buriuotojai supratingai linksi galvomis. Bus nelengva. Žinome! Iš Tarybų Sąjungos buriuotojų kol kas tik leningradiečiai pasiekė Bermudų salas ir finišavo Halifaxo uoste. Mes būsime antrieji, pasiryžę išplaukti į atvirą vandenyną.

Ta pati Baltija jungia mūsų ir lenkų krantus. Bet kaimynai jau ne kartą perkirto Atlantą, nors irgi stabdė įvairiausios kliūtys. Ne taip seniai pasaulyje skambėjo Kšištofo Baranovskio vardas. Transatlantinėse lenktynėse su savo garsiuoju „Polonezu“ jis aplenkė „nepavejamą anglą“ Frensi Čečesterį. Kelis kartus vienas apiplaukė aplink pasaulį. Vėliau tėvynainiai „Polonezą“ iškėlė į krantą. Jis tapo lenkų nacionalinio pasididžiavimo simboliu. Įdomu, kaip sekasi buvusiam jachtos savininkui?

— Kšištofas burių nepadžiovė, — pasakojo jachtklubo treneris Ričardas Rutkovskis. — Dabar gyvena Šečine ir vėl ruošiasi plaukti aplink pasaulį...

Uosto agentūroje išsikeičiame rublius. Algis Reika nuperka šviežesnių bulvių, baltos duonos, sausainių. Parduotuvėse yra visko, bet kainos — stubinančios. Už pakeilį arbatos sumokėjome 2500 zlotų. Prie jachtklubo išsičiustiję makleriai prašinėja dolerių, juodųjų ikrų. Šurmulys gatvėse, pompastiškos pamaldos koncertų sales primenančiose bažnyčiose. Po ilgų pertraukos Lenkija vėl renka prezidentą! O mes, atsisveikinę su Gdynė, keliamės bures. Kuo greičiau į jūrą! „Dailė“ ir „Audra“ tikriausiai jau pasiekė rytines Bornholmo pakrantes. Atsiliekame visa para.

Šturmaninėje studijuojau jūrlapį. Kokia mažytė, delnu pridengiamą mūsų Baltiją! Ir skersai, ir išilgai plaukdamas po kelių dienų įsiremi į krantą. Tačiau buriuoti čia gana sudėtinga. Vėjai permainingi, buriuotojai keiknoja trumpas, staigiai lūžtančias bangas. Škart Baltija mus tiesiog lepina. Į pavakare mirksintis Arkono švyturys praneša, kad praplaukiame Bornholmą. Ties Danijos pakrantėmis „Lietuva“ skrieja lygiu kaip veidrodis vandens paviršiumi. Idealių sąlygų buriavimui! Jei brizai nemurims, ko gero, pasivysime atitrūkusius draugus. Deja! Prie Riūgeno salos burės subliūkšta, vėl kasamės vėžio žingsniu.

— Tokiais atvejais patariama belsti į laivo stiebą arba mušti jungą, — propaguoja jūreivišką išmintį kapitonas Osvaldas Kubiliūnas.

Mes be išlygų pripažįstame Osvaldo autoritetą. Pats vyriausias ir labiausiai patyręs buriuotojas. Jūros dvasių persmelktas iki panagių. Jau nystėje jis plaukiojo mokomaisiais buriniais laivais. Prisimena, kaip suvirpėjo širdis, pamačius Rygos uoste trūnijantį „Meridianą“. Kreipėsi į Klaipėdos miesto vykdomojo komiteto pirmininką Alfonsą Žalį. Buvo surengta gelbėjimo operacija, ir rekonstruotas burlaivis papuošė Danės krantinę. Vienu metu Osvaldas Kubiliūnas vos neišplaukė į Atlantą. Laikraščiuose jau buvo pasirodę oficialūs pranešimai. Tik pasakutiniu momentu atsakingos organizacijos privertė nuleisti bures. Laikai keičiasi. Mūsų kapitonas dievagojasi, kad išėjęs į pensiją būtinai plauks aplink pasaulį.

Bet pirma mums reikia nusigauti iki Kylio kanalo. Pasiekti Šiaurės jūrą, prasmukti laivų užkimštu Lamanšo sąsiauriu. Stiprėjantis nordvestas laivgalyje vėl plauksto trispalvę, kurią kiekvieną rytą pakelia Jonas Limantas — jauniausias mūsų igulos narys. Mūsų jūrinį gyvenimą jau sukaustė griežta dienotvarkė. Kasdien pranešame savo koordinatas Lietuvos jūrų laivininkystei, susisiekiame su „Audra“. Igulos nariai budi poromis po keturias valandas. Valgome tris kartus per dieną. Vis laukiau, kada Baltija parodys savo rūstybę. Gal nusiūgtų stebėtinai pakilus vyrų apetitas. Visi kerta košę kaip smakal!

Naktis Kylio įlankoje. Žybsi navigacinių stulpų ir plūdurių ugnelės, grėsmingai prašniokščia motorlaiviai. Įjungę variklį, palengva slenkame žaižaruojančiu farvateriu, kurį geriausiai pažįsta Algis Reika. Iguloje jis vienintelis atstovauja profesionalių jūrininkų kastei. Uosto ločmanas nurodo kelią į centrinį Kylio jachtklubą. Švartuojamės. Ten mūsų jau laukia prieš kelias paras atplaukę „Audros“ ir „Dailės“ vyrai.

Ne veltui Kyli vadina Vakarų Europos buriuotojų sostine. Miesto krantinės aplipusios įvairių konstrukcijų sportiniais ir pramoginiais laivais. Tviska prašmatnios „retro“ stiliumi pastatytos škunos. Specializuotose parduotuvėse buriuotojai gaus viską, ko geidžia. Čia labai paplitusios šeimyninės išvykos. Savaitgaliais tūkstančiai žmonių, kurių nevaržo jokios instrukcijos, pakelia bures ir plaukia į jūrą. Mintimis sugrįžtu į Klaipėdą. Ten kitoks vaizdas. Kada apleistame tvenkinyje prie pilies švartuosios spalvingos jūrų jachtos? Kas iš Danės upės iškrapštys griozdišką „Regatos“ restoraną? Vieną uostamiestį teturime. Apsitvarkykime, atverkime žmonėms

PILĖNŲ TUNTO VEIKLOS METŲ PLANAS

Pilėnų skautų tuntas Cleve-lande rugsėjo 18 d. pradėjo sueigas, kurios vyks kiekvieną pirmadienį, 7-9 v.v. Dievo Motinos parapijos didžiojoje salėje. Priimami giliukai nuo 5 metų amžiaus, vilkiukai nuo 8 metų.

Pilėnų skautų tunto vadovybė, be cilinių su eigų, yra numačiusi sekantį didesnių renginių kalendorių:

rugsėjo 24 — tunto iškyla bai darėmis;

spalio 14-15 — vyresnių skautų iškyla;

gruodžio 17 — skautų vyčių /vyresnių skaučių Kūčios;

gruodžio 30 — žiemos iškyla;

vasario 10 — Blynų Balius;

kovo 25 — Kaziuko Mugė;

balandžio 22 — Šv. Jurgio

šventės iškilminga sueiga;

birželio 4 — veiklos metų užbaigimo sueiga.

Tunto vadovybę sudaro: R. Belzinskas - tuntininkas; kun. G. Kijauskas - kapelionas; L. Biliūnas ir R. Biliūnas - giliukų vadovai; A. Spirikaitis - vilkiukų draugininkas; A. Belzinskas ir V. Apanavičius - skautų draugininkai; R. Belzinskas - prityrusių skautų ir skautų vyčių draugininkas; dr. G. Matienė - tėvų komiteto pirmininkė; E. Jakulis, V. Bacevičius, V. Staškus ir A. Miškinis - Vadijos nariai.

kelią į jūrą. Klaipėda — mūsų vartai į pasaulį!

Vėl keliame bures, praturtėję atsiminimais. Reiklūs Kylio muitininkai gydytojo Roberto Tikuišio bagaže aptikę skausmus malšinantį vaistą, igulos vos neapkalmino narkotikų kontrabanda. Argi galima užmiršti skardžiabalsį Kylio lietuvių Antaną Vilucką! Šlezvingo Golšteino laikraštyje jis perskaitė mūsų vizitui skirtą reportažą. Pirmas atkurnėjo, užvertė jachtą šviežiais vaisiais. Po to sėdosi į „Mercedes'ą“, visą parą lydėjo Kylio kanalu plaukiančių lietuvių eskadrą. Lamanše mums švystelėjo žaliasis spindulys. Pasiekęs Atlantą jau žinojau — buriuoti būtina!

POLYETHYLENE FILM EXTRUSION SUPERVISORS & OPERATORS FOR ALL SHIFTS

Fast growing ultra modern plant seeks experienced individuals to join expanding team. Excellent growth opportunity, medical & other benefits. Call Mr. Yocum, Manager 704-624-5025 (33-39)

TOOL DESIGNER TO WORK & LIVE IN CONGENIAL COMMUNITY

Leading manufacturer of valves & regulators for the LP gas industry has an immediate opening for an experienced Tool Designer in the Burlington, NC area.

Primary responsibility will be for designing cutting tools from engineering drawings for multi-spindle bar and chucker automatic screw machines. Will also develop processing layouts and troubleshoot tooling and process problems. Successful candidate will have a minimum of 5-7 years experience with strong machine and process knowledge. Acme and New Britain experience a definite plus.

We offer an excellent salary/benefit package. Please send resume and salary history to Director of Human Resources

ENGINEERED CONTROLS INTERNATIONAL INC.

PO Box 247 • Elon College, NC 27244
An Equal Opportunity Employer

(33-34)

1989 M. KELIONĖS Į LIETUVĄ

LAPKRITIS

LIETUVA IR SUOMIJA — 14 dienų: 10 d. Lietuvoje, 11 naktų Vilniuje, 1 Helsinkyje.
Kelionė Nr. 102 lapkričio 2-15 \$1,699 iš Bostono ir Niujorko
\$1,882 iš Čikagos

GRUODIS

LIETUVA IR BELGIJA Naujų Metų kelionė, 14 dienų: 9 naktų Vilniuje, 1 Maskvoje, 2 Briuselyje
Kelionė Nr. 129 gruodžio 29-sausio 11 \$1,599 iš Bostono ir Niujorko
\$1,782 iš Čikagos

Ekskursijos į Palangą ir Klaipėdą su pernaktavimu kiekvienai grupei!

Baltic Tours patarnauja sudarant jūsų artimesiems dokumentus viešnagai pas jus.

Nuperkamos mašinos ir kitos dovanos užsienio valiutos parduotuvėse Vilniuje, Kaune ir Klaipėdoje.

Taip pat pradėdame naują paslaugą, statant paminklus jūsų mirusiems giminiams Lietuvoje.

Platesnei informacijai ir kelionių lankstinukams kreiptis:

BALTIC TOURS
77 Oak St., Suite 4
Newtown, MA 02164
Tel.: (617) 965-8080

OPPORTUNITY FOR RN'S AND LPN'S

- To work & live in a congenial community only Top quality individuals need apply.
- Affordable health insurance
- Free life insurance
- Sick time
- Vacation
- Holidays — New Year Day, Memorial Day, Independence Day, Employee Birthday, Thanksgiving Day, Christmas Day & day of choice.

UP TO \$14.75 PER HOUR FOR 3-11 & 11-7
Call 804 - 740 - 6174
CAMBRIDGE MANOR
1776 Cambridge Drive, Richmond, VA 23233

PABALTIEČIŲ VAKARAS

Dešimtas metinis pabaltiečių bendravimo vakaras įvyks šeštadienį, š.m. rugsėjo 30 d., 7:30 v.v. Lietuvių namuose.

Trumpoje oficialioje programoje – veiklos apžvalga, pabaltiečių spalvų pristatymas ir kt.

Koncertinę dalį išpildys solistė Audronė Gaižiūnienė iš Chicagos. Solistei akompanuos Danutė Liaubienė. Programai vadovaus Dalia Orantaitė-Bankaitienė.

Bus patiekta šilta vakarienė, veiks baras. Bus muzika, šokiai, loterija. Vakaro pelnas finansuoja bendrą Clevelando pabaltiečių politinę veiklą.

Bilietai po \$15 užsisakomi iš anksto pas J. Budrienę tel. 486-3912, G. Gašką 731-0144, arba B. Pautienienę 383-8225.

CLEVELANDO ALT SUSIRINKIMAS

Metinis Amerikos Lietuvių Tarybos Clevelando skyriaus organizacijų atstovų susirinkimas įvyks sekmadienį, spalio 1 d., 12 val. tuojau po mišių, Šv. Jurgio parapijos salėje.

Darbotvarkėje: veiklos, izdo ir kontrolės komisijos pranešimai, naujos valdybos ir kontrolės komisijos rinkimai ir ateities veikla.

Visos ALT skyriuose dalyvaujančios organizacijos prašomos prisijusti iki trijų atstovų.

Skyriaus Valdyba

SKAUTIJOS SVEČIAI IR PAGERBIMAS

Rugsėjo 6 d. Clevelando Skautija dalyvavo šv. mišiose, kurias aukėjo s. kun. Ge-

diminas Kijauskas, S.J. už Lietuvos Skautijos pirmūnus, a.a. Antaną ir Oną Saulaičius

Po mišių, Dievo Motinos parapijos svetainėje įvyko susitikimas su svečiais iš Lietuvos – Skautų Brolijos Vyriausiu Skautininku Rimantu Ulevičium, jo pavaduotoju Laimonu Daujotu ir LSS Tarybos nare Lukrecija Malkevičiene. Nedalyvavo su jais kartu atvykusi Sėsėrijos Vyriausios Skautininkės pavaduotoja Monika Girčytė, tuo metu turėjusi išipareigojimų Chicagoje.

Susitikime skautiškoje nuotakoje vyko vieši pokalbiai, klausimai ir atsakymai, svečiams nušviečiant Skautybės atsikūrimo eigą Lietuvoje bei viltis ateičiai. Pasidžiaugta naujas perspektyvas žadančiomis galimybėmis ir užmegstu artimu tarpusavio ryšiu, bei ryžtu jį abipusiai tvirtinti. Pasivaišinta skautininkų ir židinių gražiai paruoštomis vaišėmis.

Jaukus susipažinimo ir pabendravimo vakaras užbaigtas tradiciniu, sujungtų rankų skautiškuoju ratu.

• **TAUPOS KREDITO KOOPERATYVUI** reikalinga raštinės vedėja/jas (Office Supervisor), turintis patyrimo sąskaitųboje ir darbe su kompiuteriais. Resume siųsti: V. A. Staškus, P.O. Box 19387, Cleveland, Ohio 44119-0387

• **ASTA BANIONYTĖ-CONNOR**, visuomeninių reikalų specialistė, nuo 1990 metų pradžios dirbs LB Krašto Valdybos įstaigoje Washingtone, atstovaudama LB-nę, informuodama amerikiečius ir kitus svetimtaučius apie lietuvių išeivijos veiklą ir įvykius Lietuvoje.

Vilniaus universiteto dainų ir šokių ansamblis spalio 15 d., sekmadienį, koncertuos Clevelande.

LIETUVIŲ DIENOS

Turima žinių, kad sekmadienį, spalio 15 d., į Clevelande rengiamą Lietuvių Dienos Vilniaus Universiteto ansamblio koncertą atvyks svečių ir iš tolimesnių miestų – Rochesterio, New Yorko, Pittsburgho ir kitur.

Kad nebūtų susigrūdimo prie įėjimo į koncertą, prašome clevelandiečius įsigyti bilietus iš anksto, o rezervuotus bilietus pasiimti ne vėliau kaip sekmadienį, spalio 8 d. Dievo Motinos parapijos svetainėje, arba susitarti su M. Mikonienė tel. 513-2190.

Vakarienei su Vilniaus Universiteto ansambliciais šeštadienį, spalio 14 d. 8 v.v. bilietai po spalio 8 d. nebus parduodami.

LB valdyba

• **JAV LB TARYBOS SESIJA** įvyks š.m. rugsėjo 29, 30 ir spalio 1 dienomis Clevelande, Marriot Airport Hotel, 4277 W.150th Street.

CLEVELANDO LITUANISTINĖ MOKYKLA PRADĖJO DARBĄ

Š.m. rugsėjo 9 d. Šv. Kazimiero lituanistinė mokykla pradėjo mokslo metus Dievo Motinos parapijos patalpose – kol kas veikia 8 skyriai ir dvikalbė klasė.

Mokykloje dirba šie mokytojai: Kristina Alšėnienė, Rima Apanavičiūtė, Rama Bulytė, Ingrida Civinskienė, Virginija Juodišytė, Rita Kliorienė, Aldona Krivinskienė, Eglė Laniauskienė, Gražina Plečkaitienė, Stefanija Stasienė ir Rima Žiedonytė.

Tėvų komitetą, kuris rūpinasi mokyklos išlaikymu ir kitais administraciniais reikalais, pirm. Kęstutis Civinskis, Rimas Aukštuolis, Aurelija Jucaitienė, Teresė Kalvaitienė, Vytautas Kliorys ir dr. Marius Laniauskas.

Programoje numatyta šiais metais suorganizuoti mokyklos chorą, kuris dalyvaus ateinančioje Dainų šventėje.

MIRĖ STASYS ASTRAUSKAS

Rugsėjo 3 d., Clevelande, mirė Stasys Astrauskas, išgyvenęs 84 metus.

Jis gimė 1904 m. balandžio 18 d. Nausėdų kaime, Lekėčių valsčiuje, Šakių apskrityje. Baigęs Simano Daukanto mokytojų seminariją mokytojavo Jurbarko apylinkėje ir Dzūkijoje. Vėliau ėjo mokyklų inspektoriaus pareigas.

Jis buvo baigęs I Lietuvos Prezidento Karo mokyklos VI-ją laidą j. ltn. laipsniu ir 1937 metais pakeltas į atsargos leitenanto laipsnį. 1941 metais masinių trėmimų dienomis šeima buvo areštuota ir ištremta į Sibirą.

Stasys Astrauskas, pasiekęs Vakarus, gyveno Memmingene, vėliau atsikėlė į Clevelandą. Čia turėjo savo verslą, aktyviai dirbo Tautinės sąjungos skyriuje, dosniai rėmė lietuviškąją veiklą, buvo vienas iškiliųjų šachmatininkų.

Į Jakubauskų laidotuvių namus buvo susirinkę daug lietuvių atsisveikinti velionį, kuris buvo visų nuoširdžiai gerbiamas. Šv. mišios už velionio sielą buvo aukojamos rugsėjo 6 d. Dievo Motinos šventovėje. Po mišių palydėtas į Visų Sielų kapines.

Giliame liūdesyje liko jo sesuo Regina Orentienė ir dukterėčia Regina Orentaitė.

ELECTRICIAN / GENERAL MAINTENANCE

– Wanted for an automotive manufacturer in Northeast Indiana. Must have knowledge and some experience with 460 volt, 3 phase electricity. Must be familiar with programmable controller and trouble shooting electronic equipment. Mechanical ability to perform some plant equipment maintenance and repair. Competitive wages. Send resume to:

Handy & Harman
ATTN: Personnel
1501 Wohlert Street
Angola, IN 46703

(31-33)

OPERATOR / SINGLE NEEDLE

Work for ladies belt manufacturer. Single needle exp. nec. Apply 400 Spring Garden St., 2nd fl., Phila, PA

(34-36)

MECHANIC / DIESEL GUARANTEED WEEKLY WAGE

Experience in cummins engine repair. Air conditioning experience a plus.

Churchill Transport
Detroit, Mich.
(313) 896-1500, ext. 822

(26-33)

REAL ESTATE

LOGAN RESIDENTIAL AREA.
Use of house. Furnished or non furnished. No drugs. \$65 a week. Call: 215-887-3566

(34-36)

Clevelando vyrų oktetas atsisveikinimo koncerte. Iš kairės išvykos rengimo pirm. dr. V. Maurutis, palydovė ir pranešėja I. Bublienė, vidury vadovas R. Kavaliauskas ir sol. I. Grigaliūnaitė. Oktetas šiuo metu koncertuoja Lietuvoje, V. Bacevičiaus nuotr.

DIRVA

slaugymo namų kopyčioje.

Velionio našlė Regina Budrienė šiuo metu gyvena Putname, o sūnus Algis su šeima Chicagoje.

Velionis palaidotas Tautinėse kapinėse Chicagoje.

• **ALT S-GOS DETROITO SKYRIUS**, per pirm. A. Mišūną, Dirvai paremti atsiuntė 25 dol. Ačiū.

• **RIMAS ir AUDRONĖ GULBINAI**, Palos Park, Il. atnaujindami Dirvos prenumeratą, pridėjo auką 25 dol. Ačiū.

• **JONO BUDRIO**, Lietuvos gen. konsulo 25 metų mirties sukaktis buvo paminėta š.m. rugsėjo 1 d. pamaldomis už jo vėlę Putname, CT., seselių

• **RIMVYDA VALIUKĖNAI-TĖ-DREHER**, Laramie, Wy., atnaujindama Dirvos prenumeratą, pridėjo auką 25 do. Ačiū.

Pranešame Amerikos Lietuvių Tautinės S-gos nariams, kad 1989 m. rugsėjo 8 dieną Long Valley, N.J., sulaukusi 91 m. amžiaus, mirė

ONA BIEŽIENĖ

Sajungos garbės narė, buvusi Chicagos skyriaus pirmininkė, tauri lietuvė.

Velionės dukrai JOLANTAI su šeima ir visiems artimiesiems reiškiamo gilią užuojautą..

ALT S-gos Valdyba
Dr. Leonas Kriaučiūnas
Petras Buchas
Vida Jonušienė
Ona Daškevičienė
Eleonora Valiukėnienė

Vyru! tėvui ir seneliui

EDVINUI BALCERIUI

apleidus šį pasaulį.

D Ė K O J A M E

Visiems dalyvavusiems pamaldose ir atsisveikinime Santa Monikos laidotuvių namuose 1989 m. liepos mėn. 8 dieną; Evangelikų-Liuteronų pastorius Robert Richards už religines apeigas; sol. R. Dabšui už pagiedojimą komp. G. Gudauskienės "Begalinis Viešpaties pasaulis"; akompanuotojai komp. R. Apeikytei; už gėles, užuojautas žodžiu, raštu ir spaudoje; dr. Emanueliui Jarašui už atsisveikinimo pravedimą; jautrius žodžius Laimai Tumaitei - Korpl Neo-Lithuania Los Angeles padalinio p-kei; dr. Povilui Švarcui - Evangelikų-Liuteronų; Vytautui Šeštokui - ALT S-gos L.A. skyriaus, L.A. Radijo ir Žurnalistų S-gos; Jonui Petroniui - L. Tautinių Namų; Vytautui Aleksandrūnui - L. Laisvės Kovotojų Išeivijoje; Albinui Markevičiui - Santa Monikos L. Klubo ir Kalif. Kredito Kooperatyvo; ir Lietuvos Garbės Generaliniam Konsului Vytautui Čekanauskui. Priešpiečių metu L. Tautiniuose Namuose kalbėjusiems - žurn. Br. Railai ir V. Aleksandrūnui; aukojusiems Tautos Fondui ir Dirvai; Antanui Mažeikai - nekrologo autoriui.

Dar kartą nuoširdus ačiū visiems.

Žmona Halina,
dukterys Danguolė ir Rama
anūkai, giminės ir artimieji

Los Angeles dramos sambūrio dalyviai, išvykę vaidinti Lietuvon. Iš kairės pirmoje eilėje: S. Mikutaitytė-Lownds, V. Jatulienė, rez. P. Maželis, E. Dovydaitytė. Antroje eilėje: A. Kiškis, V. Dovydaitis, R. Vitkienė, F. Prišmantas.

• **BRONIUS NAINYS**, Pasaulio Lietuvio redaktorius, rugsėjo 29 d. 7:30 v.v. Balzeko lietuvių kultūros muziejuje skaitytys paskaitą "1939 m. Hitlerio-Stalino suokalbčio anuliavimas - ar tai veiksnys Lietuvos nepriklausomybei atkurti?"

• **"DOVANA LIETUVAI"** fondui, kurį tvarko LB Krašto valdyba, JAV lietuviai paaugojo 160,000 dolerių. Dalis tų pinigų buvo skirta Lietuvos istorijos išleidimui. Buvo gauta ir kitokių prašymų. Iš viso jau išleista \$120,000

Prašymai iš Lietuvos tebeplaukia. Yra naujų projektų, kuriems reikia virš pusės milijono dolerių.

• **LB KULTŪROS TARYBA** išrūpino iš Vyturio leidyklos 1000 egzempliorių "Amžino išalo žemėje" knygos, kuri jau yra platinama. Joje aprašomi sukrečiantys prisiminimai mažamečių vaikų, kurie nekaltai kentėjo Rusijoje ir buvo liudininkai žiaurių gyvenimo sąlygų ir tūkstančių mirčių.

Los Angeles teatralai išvyko į Lietuvą

Išplyšus geležinei uždangai, kaip paukščiai namo, pakilo ne vien pavieniai menininkai anksčiau neplanavę ir negalvoję peržengti žiaurią komunistų sieną. Pasikeisdami su iš tėvynės atvykstančiais, keliauja įvairiausios, tiek metų išeivijoje ugdytos mūsų meno ir kultūros lobių puoselėtojų grupės. Važiuoja šokių ansambliai, sportininkai, dainos vienetai, vis parodyti ir pasidalinti tuo, ką mes čia toli nuo savo žemės pajėgėme ne tik išlaikyti, bet ir bujojančiai ugdyti.

Girdime, kad visus Lietuvoje priima kaip seniai lauktus, nesulauktus artimųjų artimiausius.

Iš Lietuvos jau turėjome ne vien dainos ir muizkos, bet ir labai pajėgių teatralų. Iš čia iki šiol jokia vaidintojų grupė neišsiruošė Lietuvon - iki Los Angeles garsusis ir drąsus Dramos Sambūris nepakėlė sparnų. Šio mėnesio 18-tą sambūriečiai pasekė jau prieš

savaite Vilniun išskridusius Sambūrio pirmininką Vincą Dovydaitį ir režisierių Petrą Maželį.

Vilniaus Dramos Akademinio Teatro kviečiami, mūsų sambūriečiai ten atidarys šio rudens teatro sezoną rugsėjo 23-čią, scenon išvesdami jautriai gyvenimišką Birutės Pūkelevičiūtės trijų veiksmų lyrinę dramą "Žmonės ir Beržai". Veikalą sekantį vakarą dar pakartos Vilniuje, vėliau seks gastrolės Kaune ir Panevėžy.

Su sambūriu keliauja Lietuvių Žurnalistų pirmininkė Rūta Kleva Vidžiūnienė.

Los Angeles visuomenė, dalyvaujant pačiai autorei Birutei Pūkelevičiūtei, "Žmonės ir Beržai" pamatys sausio mėnesį. Laukiame. O iki tada - glėbiai užpelnytų ovacijų tėvynėje!

(rs).

LIETUVIŲ DIENOS

Los Angeles Lietuvių Bendruomenė rusėjo 30 - spalio 1 dienomis ruošia jau trečiąją metinę šventę "Lietuvių Dienos". Tai mugės pobūdžio šventė su nuolatine programa įvairiais prekystaliais, tautodaile, meno ir keramikos parodomis, maistu, ir parodomosiomis stotimis. Šventė vyks specialiai dekoruotose Šv. Kazimiero parapijos patalpose.

Lietuviško maisto - pyragų, tortų bei kitų saldumynų, juodos duonos, sūrio ir gėrimų - konkursus tvarko Janina Rukšėnienė (213) 663-4502.

Šokių ir dainų pasirodymų dalyviai - iš Chicagos, Denver, Kansas City, San Francisco, bei Los Angeles estų, latvių ir suomių ansambliai.

Bus sporto važybos išdovanojimai, lietuviškų video rodymai ir burtai.

Dėl papildomų informacijų ar talkos, skambinti Vidai Radvenienei (213) 463-4663 arba Rimvydai Baipšienei (714) 540-0942.

A. A.

LEONUI OKSUI

mirus, nuoširdžią užuojautą reiškiamo žmo
nai IZABELEI, giminėms ir artimiesiems.

Los Angeles
Lietuvių Tautiniai Namai

Los Angeles Lietuvių Tautinių Namų
nariui

A. A.

FRANK SPEECHER

mirus, giminėms ir artimiesiems gilią užuojautą reiškiamo.

Los Angeles
Lietuvių Tautiniai Namai